

THE GOSPEL ACCORDING TO
S T. M A T T H E W.

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE
OF THE
BLACKFOOT INDIANS.

BY THE
REV. JOHN WILLIAM TIMS,
C. M. S. MISSIONARY.

LONDON:
PRINTED FOR THE
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.
1890.

PRONUNCIATION.

a as *a* in father.

e „ *a* „ hate.

i „ *i* „ pique.

o „ *o* „ note.

u „ *u* „ rule.

ă as *a* in fat.

ě „ *e* „ met.

ĩ „ *i* „ fit.

ǒ „ *o* „ not.

ů „ *u* „ but.

ai as *i* in pike.

au „ *ou* „ bough.

aw „ *aw* „ law.

The accent (') requires the syllable which it follows to be emphasized.

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI

MATTHEW

OTSĪN AI PL.

CHAPTER I.

SINAK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks'oaiĕxĕsts.

2 Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu'papiipix;

3 Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiĭmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram;

4 Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon;

5 Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiĭmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiĭmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse;

6 Ki Jesse ikuyiu' David omŭx'nin'a; ki David omŭx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiĭmmiuaie;

7 Ki Solomon ikuyiu' Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa;

8 Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias;

9 Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias;

10 Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias;

11 Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki omu' pappi-pix, annik' ito'toŋpikau Babylon;

12 Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel;

13 Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor;

14 Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud;

15 Ki Eliud ikuyiu' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob;

16 Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, anŋok ipau' kaiŋmmiuŋk Jesus, an'istau Christ.

17 David otsi's'itsi's'unoauai Abraham itsipuk'sŋpokosŋm motseiiau ke'pitappiiau n'issekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'itsi's'unoauai David mats'itsipuksŋpokosŋm motseiiau, mats'isse'koputtsi; Christ omats'itsi's'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksŋpokosŋm motseiiau mats'isse'koputtsi.

18 Jesus Christ, otsipokai'isŋnni ŋn'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattŋsaie itopitappi'inai, otse'kosatsok Atsŋm'istaaw.

19 Joseph om'i mokŋm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mŋk'aiitsŋn'nikŋttŋsaie; osŋme'tsit tan mŋksisŋm'ian'istŋpskoŋsaie.

20 Ki otai'ksŋmstatosaie, Satsit, Ap'istotokiuŋ ŋto'tokatatsis otsipopŋk'toakaie ki otan'

ikaie, Joseph, David okku'i, pinstūnos Mary
kōk'okemattosi, otse'kosatsok Atsīm'iStaaw.

21 Ki ai'aksipokaiīmmiuaie okku'yi, ki
kitak'anīstsīnnikōttau Jesus: tūkkā, otsitap-
pim'ix otsauum'itsitappi'isuauēsts aiakitai-
kōmotsē'piuax.

22 Itūn'nitsiuaie mōk'itsenūpanīstōsi Ap'-
īstotokiuā otse'poawsīsts, otsipropheti'itotse'-
poawsīnēsts, ki an'īīnai,

23 Satsik, mōkōk'iake ai'akopitappiū, ki
ai'aksipokaiīmmiuaie okku'yi, ki ak'anīstsīn-
nikōttsiauaie Emmanuel, ito'kīsasattop Ap'īs-
totokiuā ipokai'tappiīm mau.

24 Joseph otsipuawk'si otso'kani, ūn'niitsi-
tappiū Ap'īstotokiuā oto'tokatatsīs otan'īipi-
aie, ki ito'tuyiuaie otokem'an:

25 Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiīsaie
matopoksokamiu'atsaie: ki nitsīn'nikōttsiuaie
JESUS.

CHAPTER II.

JESUS otai'pokaiīsi Bethlehem, auōsīn'īm
Judæa, annists'īsk ksīstsiku'īstsk, Herod ot-
sītsīnaiipi; Satsik, mōkōk'ietappix umut'auts-
tsipi apinōk'kuyi itsipuk'sipuiāu Jerusalem,

2 An'iau, ūnan'ōk manipok'auōk Jews ots-
īn'aimoaiāuaie? tūkkā, annim' apinōk'kuyi
stai'tappiosi nitsīno'ūnan okōkatosim, ki ni-
mut'otopīnan nōk'itauatsīm mīnmōsīnan.

3 Herod omūx'ina otokh'tsīsaie, otap'itsi-
tanaie, ki Jerusalem īstokōnai'tappix ikōno-
pokap'aitsitamīuax.

4 Ikōnaumoi'piūsax omūk'atoiapiekuax ki

ai'sinakix, süppoöttsesattsiuax Christ mök'it-sipokaiipiaie.

5 Ki an'istsiauaie, Bethlehem, Judæa istau-ösın'im, ün'nimaie; ün'an'istappi prophet o-sın'aksın;

6 Ki ksęsto'a Bethlehem, Judæa istauösın'im, kimats'inükstsi puaua, Judah istsın'ax; Nin'-auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akau-kökitsımau nitsitappim'ix Israel.

7 Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoöttsesattsiuax otsokap'ınökuyisaie kökatosi.

8 Ki itüpüt'oköttsiuax Bethlehem; ki an'iu, kükko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikon o-ainoeniki, itüm'ütskıtısnikokık nökö'itsitotosi nökö'itatsımmımmosi.

9 Otokh'tsısau omüxina otan'iipiaie, itsıstapuiau; ki satsık, anni'isk kök'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsi pi apinök'uyi otsitom'-akoaiauaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitau pipiaie itots'iketsipuyiuaie.

10 Otsınno'össauaie kök'atosi, eks'kamük otse'tametüksuaii.

11 Ki otaitsipıs'sau nap'ioyıs, Mary oksis'tsi ipınnu'yiauaie pokai'isk, ki ınnıssi'iau, ki itatsım'mımmiau: ki otai pasuk'ınıssauęsts otakomüte kotüksuauęsts, ıssak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh.

12 Ap'ıstotokiua papaukökianıstüsax mök-staıskıto'tosau, noke'tsi moksokui itüp'akai-iau.

13 Ki otau'mattosau, satsık, Ap'ıstotokiua sto'tokatatsıs papau ta'atsiuaie Joseph, an'ısitouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki o-

ksis'tsi ki ikūm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kītak'otūmanīsto; tūk'kă, Herod ai'ak-apsūmmiuaie inūk'sipokau mōks'enitōsaie.

14 Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuax inūk'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itūp'itappoiau:

15 Ki itau'piuaie otai'īnsaie Herod, mōkse-nūp'anīstosi Ap'īstotokiuă otse'poawsīn, ot-sipropheti totsī'uaie, Egypt, ūn'nimaie nitsīt'ūtūmmau noko'a.

16 Herod, otai'noōsax mokōk'ietappix ot-ap'apīstotoyīsax, eks'kaiīstsetūk kiu, ki itūp'oto-kōttsiuax (*otsen'na kem ix*) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sōk'umappix ikōn'-ainīttsiauax; kūttaistoki'stuyimix sōk'umappix mat'okōnainittsiauax, umut'otsksīnippi otsokap'sūppoōtsesattūsax mokōk'ietāppix.

17 Itūm'enūpanīstomaie Jeremy prophet otse'poawsīn otan'ipi,

18 Epo'awsīnni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sīnni ki aiīm'motseisīnni ki omūkoyesīnni, Rachel o'kosix itau'asūniu ki mato-kuikiawpiketūk kiu'ats, tūk'kă, itsen'iau.

19 Herod otse'īnsi, sat'sik, Ap'īstotokiuă oto'tokata tsīs Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie.

20 An'īstsiuaie, Nipuat' ki mattos'au inūk'sipokau ki oksis'tsi, ki itūp'itappoat Israel istau'ōsīnim; tūk'kă ini'au anniks'isk ap'ūssummiiskaie otsipai'tappiisīnni.

21 Ki itsipau ki aiako'tuyiuax pokau'a ki oksis'tsi, ki Israel istau'ōsīnim ito'to.

22 Ki otokh'tsīssi Archelaus otau'atsuaiit-sitapai'naiisi un'ni otsīn'naiisīnni, Isstūn'īm-

aie mōk'ittapposaie; ki Ap'İstotokiuā otsi-
papauan İstosaie, Galilee itan İs'tūpıtappo:

23 Ki akapioyis, Nazareth an İstau, ito'to
ki itoko'yu; mōkenūpan İstosaie prophetix ot-
an'İpiax, ak an İstai'ni kōttau Nazaren'aikuūn.

CHAPTER III.

ANNISTS'ISK ksİstsi ku'İstsk John Baptist
ito'to Judæa İstoksis'tapiksōkkui, itūs'-
ksİn imats tokiu,

2 Ki an'İu sau ai'tsitak, spots'im İstsİn'naii-
sİn ni aststsiu'.

3 Am'auk annōk' matap'piuōk Isaiah pro-
phet an'İu Nitsitāppiuā ksİstapıtauosİnim
sokse'pu yiu, Sūppoatsİstotokh'sattoat Nin'a
okōsokui, oksoku'İsts mokōm'otstsisests.

4 Ki John, Camel oku'yİsts, itsİs'totosiu, ki
İstsikōp'okui itsep'siu; ki otso'ōssİnēsts tsik-
atsix ki namap'İniū.

5 Jerusalem İstokōnai'tappix otokōnitota'ak-
ax, ki Judæa İstokōnai'tappix, ki Jordan İstauōs-
sİn'im İstokōnai'tappix mat'okōnitau taak ax.

6 Ki nie'tūktai Jordan (*an'İstop*), otsİt'ūsta-
pinopi ax, ki otsau um'İtsitappiİsuēsts aiİnūp'-
an İstomiauēsts.

7 Ki otsİnno'ōssax otas'taaİssax akai'-
tappiİax Pharisees ki Saducees, otsİttūp'au au-
ōkōssax otsİtūsta'pİnūkipi, an'İstsiu ax, Pİtse-
ksİnau'kosix, tūkka' kİtan'İkoau kōkanİstūp-
İstūpİksatossuai annik' İtse'tūksİnik astai'-
tsiik?

8 Ai'sūsksattok matsİn'İsts mōk'İtanİstosi
kİtsau ai'tsitani:

9 Pini'tsitsiikasik kītsitsi'tanauēsts kok'-kītūnissuai Kīn'un Abrahami; kitan'istopuau Ap'istotokiua, am'oxim okotokix ikotsistauatomoaiau Abraham pokax.

10 Kiannok' kōts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: kōnai'istsis saiinasissi ak'aikakiaiau ki ak'aututsaiau.

11 Okke' kimut'sitūstapīnopuau kōkkitsisauai'tsitasuai: apatots'ik annōk' ai'aksakootōk ai'is'skunitapsiu, nimatsikōkokotopa'tomouats matsikists': Ostoi' kimutak'istapīnokoau Atsīm'istaaw ki is'tsi:

12 Ose'kotūkkiatsis ai'inīmaie, kiau pūx'-ixtoxixi otsit'aisuisuitsipīk'iakipi aiak sokapse'maie, osos'tsipikiapi o yis aiakitsiptsipotomēsts otapaiēn'insimmanists; ki istotox'ksists istsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimēsts.

13 Jesus Galilee itūm'aumatto, Jordani nie'tūktai ito'to, John mōkistsistapīnīsaie.

14 Ki John paiau'tsīmīuaie, ki otan'ikaie, ksēsto'a ista'pīnokīt, kitaketak'sipuksi pat to kōkokotsis'tapīnnōksi, ki kumauksi püksipaakīks?

15 Jesus an'istsīuaie pokītse'tsit annok': nōks'istutsiisīnan mokōm'motsitappiisīni. Itūmīpaio'kīts etomoyīuaie.

16 Ki Jesus ai'is'tapīnnōssi, itopītsissoa'tomaie okke': kī, sat'sik, spots'im kau'opiu, kī nan'nuyīuaie Ap'istotokiua otatsīm'istaaw itutui'sūpīnūmaie sistsi'i itsīnauūnī'nai, kī itokhitopi'īnai:

17 Ki, satsik, epo'awsīni spots'im itunni'u amok'auk nītūk'omīmokoa, nitsekōkh'sīmau.

CHAPTER IV.

A TSIM'ISTA AW ksis'tapiksökkui itūmi-
tūppip'iu aie Jesus, sau um'itsitappiua
mōk saksksīn noōsaie.

2 Ki nīšp'puyi kōku'ists, ki nīšp'puyi ksis-
tsikuists otsīt'saioyipists, itsakoo'notsiu.

3 Ki Issaks'ksīnīmaitappii itoto'yīnaie an'-
iīnai, Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiua okku'i,
am'oxim ok'otokixīm sītsīp'satsīsau mōkitap-
aiēnasau.

4 Ki itūnīs'tsiuaie, Sīnaip Matap'pi mato-
kot'otsipaitappi'iuats napaiēn, Ap'istotokiua
maoi'i umutokōnai'poawsīsts aiakotsepai tap-
piu.

5 Sauum'itsitappiua ōtsītsitapīppiok A-
tsīm'akapioyīs, ki itokhit'sipotoyeik Nato'i-
apioyīs,

6 Ki an'istsiuaie, Ikūm'ūmeniki Ap'isto-
tokiua okku'i, Inīs'sui auūnit: sīn'aip, akanīs-
tsiuax oto'tokata tsix ksēsto'a: ki otsu'auēsts
kitakitotsiketsi'enokiau, kokōt'sīsts kōkstai'-
tūkōkhsau ok'otoki.

7 Jesus itūnīs'tsiuaie, mat'sīnaip, kimatak-
saksksīnoau'ats Nin'a, kitap'istotokā.

8 Sauum'itsitappiua spaištūkki otsittūm-
mi'piokaie itaištūmmūt'tsiikaie kōnauau'ōs-
īnīsts ki īstap'inatsiikiēsts;

9 Ki an'istsiuaie, am'ostsim kōnauau'ōsīn-
īsts kitak'okoto, apīs'tuksīsanopieniki, atsim'-
mīm mokeniki.

10 Jesus itūman'istsiuaie, Mīs'taput, Satan:

sín'aip, Nina Ap'ístotokiua kitak'a tsímmímau, ki kitak'aítanístaitoau.

11 Ki Sauum'itsitappiua ótai'skikaie ki, sat'sík, oto'tokatatsix ito'toyikíax ki otspum'okax.

12 Jesus otokh'tsímsi John eén'ósaie itsitap'po Galilee:

13 Ki otúnístüpa'átosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itokó'yiú; Issoots'i omük'síkími aíaketsksökkui Zebulon ki Nephtalim:

14 Isaiah otse'poawsin móksenüpanístosi otanipi,

15 Zebulon istau'ossínni ki Nephtalim istau'óssínni o mük'síkími ista'pótsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax;

16 Anniks'ísk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'ímmíau: ki anniks'ísk matap'pixk auóssínni eínsínni ittsi'ípi ki eíniutúxíssínni ittsi'ípi, itau'pixk, ksístsikui'natsiu otsüs'kópsiu.

17 Annik' Jesus aumütüpsokse'puyiu, ki an'íu, Sauai'tsitak; Spots'im ístokók'itsimani ásttsiu'.

18 Ki Jesus, auau'ókassi, Galilee ístomük'síkími, itsínnu'yiúax aís'kúnnímotseiíyix, Simon, an'ístau Peter; ki oskún' an'ístau Andrew, íksímmatük'kiomikatsís omük'síkími itai'suia-píxímmíauaie, tük'ka itomik'aitappíisau.

19 Ki itúnís'tsiuax, noksüppa'akik, ki kitak-itaumik'ottaiú matap'pix.

20 Ki atomik'atsuai ítskím'míau ki itopokíu o'íauaie.

21 O müt'túkkíosi matsítsínnuýeíuax mat-toskúnímmotseiíyix, James, Zebedee o ku'yi, ki

John oskūn', ipīt'sūpīnnuyiuax ak'iosatsīs, Zebedee, un'oauaie, aip'sīmiāx otomik'atsuauax: ki itsīn'nikōttsiuax.

22 Ki ipīt'skīttsiāuaie un'oauaie ki ak'iosatsīs, ki itopokiuo'iauaie.

23 Ki Jesus Galilee īstokōnau'ōssīnni itap'auauōkau, otatoiapioko'auēsts itai'pīstksīnimatstokiu ki aisokse'puyiu spots'im īstsetam'itsīniksīnni; ki matap'pix opūs'tsīmmesuai ki otok'tokossīnuauēsts ikōnau'kūttutuyiuax.

24 Ki otap'īstutūksīnni ikōnauanetūnīstopaie Syria īstau'ōssīnni; ki ikōnai'oktokosix, ki amianīstsipūs'tsīmisix, ki annīks'isk matap'pixk sauumitsitappiuā itsīps'tokoyiau, ki mat'sapsix, ki an'auxenix, ikōnitautsīppotoaiāx; ki ikōnau'kuttutuyiuax

25 Ki Galilee īstokōnai'tappix ikōnaw'pokiūoiauaie, ki Decapolis, ki Jerusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ūmmotsim īstokōnai'tappix mats-ekōnaw'pokiūo'iauaie.

CHAPTER V.

KI otsīnno'ossax akai'tappix nitum'mo ita'mīssō: ki otau'plssi otsitappim'ix ototakax:

2 Ki itsipa'kuiakiu ki itūsksnīm'atsiuax, ki itūniū,

3 Annīks'isk matap'pixk oskēttsipōppuau-ēxk īkikīn'etūkkiisk, etam'etūkkiau: spots'im īstsīn'naiisīnni osto'auai otsinan'oaiāu.

4 Au'yesīx etam'etūkkiau: aiaksikiawpīksīsto toaiāu.

5 Ikkinap'itappiix etam'etükkiau: ksök'-kum otaksinan'oaiau.

6 Ino'tättomix moköm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix moköm'motsipaitappiisinni etam'etükkiau: ai'akokuyiau.

7 Kimapi'itappix etam'etükkiau: otak'sikimokiau

8 Ksikus'skëttsipöppix etam'etükkiau: ai'-aksinnuyiauaie Ap'istotokiuā.

9 Inūs'tsetappix etam'etükkiau: akan'istainikōttaiau Ap'istotokiuā o'kosix.

10 Anniks'isk matap'pixk itsikīm'atsistotoaiau otokōmmo'tsitappiuōsoauēsts etam'etükkiau; otsinan'oaiau spots'im istisn'naiisinni.

11 Oksis'totoko eniki ki maka'pi sītsip'sük-oeniki, ki aisimmīm'motsenikiau, tükka kit-ük'omīm'mokoau kitse'tametüksuai.

12 Sopo ke'tametükkik, spopai'piik; kitak-itakai'sakinnosüko spots'im: apatots'ik neto'yik ünninetoksis'totoyiuax Ap'istotokiuā otsi-prophetix.

13 Kēsto'akauk ksök'kum istisistixipoku: atstosaie umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanistapiu ksök'kum umutaiaksistixipoku istutsip? matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki akitsitautütsamiai'osi.

14 Kēsto'akauk ksök'kum istün'natsii. Ak-ap'ioyis aitokittokhi netum'moyi matokotsi-ksisattop'ats.

15 Matap'pix matotstsīm'axauaie anak'im-atsis mökitsitaistakhtotosauaie assuyin'i, itai'süppatomiau itai'süpanakimatsopi, ki matap'pix itsips'taupix napioyis itokōnnauan'-akimiau.

16 Neto'yik kitan'akimatsis Istot'unnasu-yit matap'pix mők'itsinni'sau kitawx'istutsip-ists mők'itsaküttosauaie kin'a spots'im.

17 Pinstak nimut'otopi nök'itünnistupipotsisau okök'itsimani, ki prophetix otün'issuai: nimatütoto'pa nök'itünnistüpipotsisau, nimut'oto nök'itsüpanis'tsistutsisau.

18 Kitau'münnistopuau spots'im ki ksök'kumotsau omai'tsīnikasi, ki okök'itsimani otsit-sau omsüpanistsiopi tüks'kai sikük'sinaksin okök'itsimani ittsi'ipi mat'akitsīnikauatsaie.

19 Annök tukskai am'ostsim inüxe'poaw-sists küttai'aksistutsimökaie, ki ai'aksksinimatsokax matap'pix mők'staistutsisaxaie, ak'anistainiköttau inüks'tsim spots'im; annök'ai'aksistutsimēsts ki ai'aksksinimatsökax matap'pix möks'istutsimēsts, ak'anistainiköttau omük'sim spots'im.

20 Kitan'istopuau kitokömotsipaitappiisīni sails'tüpükuiökhsissi Scribes ki Pharisees ot'okömotsipaitappiisuēsts kimatakitsipipuaats spots'im istisn'naiisīni.

21 Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiau, Pinuye'nikik: ki annök'ai'akoyenikiu-ök ai'akesetsimaie okök'itsimani:

22 Ki kitan'istopuau annök' ksistapis-tsim'iuök ox'okoā ai'akesetsimaie okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsimaie okök'itsimani: ki annök' ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie Gihenni ots'tsimiaie.

23 Puksipip'potomīniki kitak'iksistomütskotüksīni natoī'apioyis, ki isksinim'īniki kixokoa kitsis'tsim mok,

24 Ūn'nim altar istsskit' kitakiksistomūts-kotūksīnni, ki matskot'; matom'ots matsin'nūstseik ksēsto'a ki kīxokoa, ki tūm'ūtsipuk-siput ki šakumūts'kotoat kitsiksist'omūtsko-tūksīnni.

25 Kipīnnūs'tseīmīs kikakhtum'o, kītsa-kiokhpokau'pimōssi: kōkstaiīstapīpiok au'-kōkītsīmaiī, ki au'kōkītsīmaiī ōk'staukotsei e-ēnake'nai, ki kītakītsīps'tapixik ītai'īnūkiopi.

26 Kitau'mūnīsto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa.

27 Kikai'okhtsipuau otanipuauešts ūkkaiī-ap'ix, Kimatakauōkotapuaua:

28 Ki nēstoā kitan'īstopuau, annōk' ūs'-sūmmiuōk āke'uōk mōk'statossaie, ūkaukh-tauauōkau tāttseuaie u'skēttsipōppi.

29 Kinet'oopsi itsuyīsseenīki, sauau'tos ki mīs'tūpapiksīstsīs: ōkh'siu tuks'kūma mōk'sai-īnakuaiīssi koōpspi, ōkstaiīs'tupapiksīs ko-stūm Gehenna.

30 Kinet'otsīs itsuyīsse'enīki kawksīnnīt', ki mīs'tūpapīxit: ōkh'siu tuks'kaiī kotsīs'i mōk'saiīnakuaiīssi, ōkstaiīs'tūpapiksīs kostūm Gehenna.

31 Ūk'āuanīstop annōk' aiaksīksiuatsiuōk otokem'ani ūnnianīst'okotsīs iksiuo'isīnaksīn:

32 Ki kitan'īstopuau annōk' aiaksīksiuatsiu-ōk otokem'ani, otsauomauau'ōkotasi, nokets'-īnai otauōkotāts'okaie; ki annōk' aiakokkem'-īuōk otai'ksiuatai'īsk itau'ōkatau.

33 Stsīk'i, kikai'okhtsipuau otan'īpuauēšts ūk'kaiīap'ix, kimataksīksīstapatauūnī'pa, ki, kitakitauanīstau Ap'īstotokiua kitatauūn'īs-sīnni:

34 Ki kitan'istopuau, Pinūt'auūnik; spots'im pinitūpūtauūnik; tūk'ka Ap'istotokiua ot-spiso'pōtsisaie :

35 Ksōk'kum pini'tūpūtauūnik; itsīssuikau'piu: Jerusalem pini'tūpūtauūnik; tūkka Omūx'ina ot'akapioyimaie.

36 Kimat'akitūpūtauunipa kotokōn', kimat-okotsiksīxīstutsipats nitu'kuyekai ki kimat-okotsixīstutsipats.

37 Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanie-niki, mat'ōkhsiu.

38 Kikai'okhtsipuau, ūk'auanīstop sauau'to-ainiki moōps'pi, kitak'okōtanīstotoko: ki sauau'tsīmīniki mokhpe'kīnni, kitak'okōtanīstotoko.

39 Ki kitan'istopuau pinstsīm mīm'motsemis sauum'itsitappiuā: ki annōk' kitakauaiak'io-
kōk kītsets'stoksīs, matoko'tsīs ki mat'sto-
ksīs'.

40 Ki matap'pi makītotsīssīp'puyīssaie au'-
kōkitsīmai, ki stakhts'isokōsīm mōk'otsīsaie,
mat ūn'nīstotsīs kisau'tūtsīsokōsīm.

41 Ki annōk' kītstappa'atsokōk tuks'ka
ūskskak'sīnni, pokom'īs na'toki iskskaksīnni.

42 Annōk' kitau'kōmōnikōk, ko'tsīs, ki an-
nōk' kitai'akūkkumatūkōk, pinō'tūkāatsīs.

43 Kikai'okhtsipuau ūk'auanīstop kitak'ūk-
omīm mau kitopokau 'pimokā ki kitak'aukīm-
aukikakhtum'o.

44 Ki kitan'istopuau ūkomīm'mīsau kikakh-
tum'ix, Atsīm'mīm'mīsau anniks'īsk matap'-
pixk kitai'pakosīnikokoauaxk ōkhs'īstutosau
anniks'īsk matap'pixk kitau'kīmokoauaxk, ki
aua'tsīmōiikatomosau anniks'īsk matap'pixk

kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kĩmatsistotokoauaxk;

45 Kokaukosĩmmi'ĩssuai Kĩn'oau spots'im: tũk'ka ikkũnats'iuai natos'i sau um'itsitappix ki ōkh'sitappix, ki soio'tũmstuyiuax mokõm'otsitappix ki sau'okõmotsitappix.

46 Ūkomĩm'mainoainikiau anniks'isk matap'pix kitũk'omĩmmokoauixk, tsaak'anĩstapiuats kisa'kinosuai? kũttomũnĩstauũkomĩmmotseiu'axau publicanix?

47 Ki namiksematsĩm'ainoainikiau kĩxokox, tsanĩstapiu'ats kumutau motsapiau stsĩk'ix? kũttomũnĩstaiakse matsĩmmotseiu'axau publicanix?

48 Ki sũp-puiap'sĩk manĩst'sũppuiapsi kĩn'oau spots'im.

CHAPTER VI.

ISKSKATS'IK kōkstau'kōmmotsitappiisui matap'pix kōkainu'yĩssi; ikũmits'tsiki kĩn'oau spots'im kimataksakinosũkoauats.

2 Mak'aumũtskotũkkieniki pinik'it manĩstik'ipi aiksĩstapokōmmotsitappikasix itai'puyĩssax naŋtoi'apioyists ki mōksoku'ĩsts, matappix mōksĩn nu'yĩssax. Kitau'mũnĩstopuau sakino'sattaiau.

3 Ki aumũts'kotũkkieniki pinsksĩnĩs' i'aksĩssautsĩs kinet'otsĩsi otaĩ'ĩstutsipi;

4 Mōksisĩmĩs'si kitau mũts'kotũksĩn ni; ki Kĩn'a, aisĩm miũs'sũppiuōk, kitaksĩnnoam'sakinosũk.

5 Ki atsĩmoĩ'ikainoeniki pinet'omanĩstĩk aiksĩstap'okōmmotsitappikasix: otũk'ometsĩm-

anoaiāu mōkauatsīmoiikasau otsitai'puyisau
natoi'apioyists ki moksoku'ists itsi'kokeists,
matap'pix mōksīnnu'yissau. Kitau'mūnīsto-
puau, sakino'sattaiāu.

6 Ki Ksēsto'a, a'tsīmoiikainiki, īstīpi ko-
ko'ai, okīm'īniki, a'tsīmoiikamīs kīn'a aī'sīm-
miapsiūā; ki kīn'a, aīsīmīūs'sūppiuōk, kit-
aksīnnoam'sakinosūk.

7 Ki atsīmoi'ikainoeniki pinīksīstape'pu-
awtsīs, manīstīksīstapepoattopīauaie saie'tūk-
kix: tūk'ka ūs'taiāu ak'aiokhtokīau otakai'pu-
yissau.

8 Pinet'omanīstīk, tūkka Kīn'oau īksīn-
īm'ests kitsīpu'īnakitsīpīsts kitsauomauan'īs-
topi.

9 Ūn'anīstūttsīmoiīkak: Nīn'an spots'im
kitsītau'pīpi, ūnanīstatsīm'metsīs kitsīn'īkōs-
im:

10 Ūnanīsto'tos Kitotūmap'sīnnī: spots'im
Kitsītsī'tan kanīs'tutsīpi, annom' ksōk'kum
nokūt'anīstutsīt:

11 Annok' ksīstsīku'īk nokkok'īnan aau'ōs-
sīn:

12 Ki ūnnīksksīnīt'au nītsauum'itsītappīi-
sīnanēsts, manīstūs'ksīnoawpi annīks'īsk ma-
tap'pix nītsauum'itsīstotokīnanīxk:

13 Ki pinīstksīm'ūkīnan, ki nokitsīkōmots-
e'pīokīnan Sauum'itsītappīūā; kitūsk'sainan-
īau nīn'naiīsīnnī, ki otūmap'sīn'hi, ki īstap-
īna'sīnnī. Amen.

14 Ūnnīksksīnno'ainoeniki matap'pix otsau-
um'itsītappīīsuauēsts, Kīn'oau spots'im kitak'-
oksksīnokōau.

15 Ki sauoksksīno'ainoeniki matap'pix ot-

sau um'itsitappiisu auēsts, Kīn'oau Spots'im kimatakoksīnokoa'ats.

16 Kūttaioyienoeniki pinomūs'sūppik man-ist'omūssūppipiau ksīstapokōmotsitappikasix: tūkka iksīstuts'imiau ostokso'auēsts, matap'-pix mōks'ksīnoōsax kūttau'yiau. Kitau'mūn-istopuau ūk'otsimiau saiakino'sattopiau.

17 Ki ksēsto'a, kūttaiau'yeniki pu'ikīniit, ki īssīs'kiosit;

18 Matap'pix kōkstai'īksīnokiau kikūtauvi, kōksksīnnu'yīssi Kīn'a aisīm miūssūppiuā: ki Kīn'a aisīm miūs'sūppiuā kitaksīnnoam'sakinosūk.

19 Pinaūmoi'potosik akau'tsapsīnni annom'ksōk kum, apūn'ix ki apīssu'yei otsīts'oyīpi, ki kōmos'iepltsix otsipīs'sax ki otsikōmos'sax:

20 Ki aumoi'potosik akau'tsapsīnni spots'im, apūn'ix ki apīssu'yei otsitsau'oyipiau, ki kōmosiepltsix otsitsauaisisūppokatūn'akiipi-
au ki otsitsauai'kōmospiu:

21 Ittsi'piu kitsinan'īsts, ūn'nimauk ku'-skēttsipōppi.

22 Mostūm'i īsta'natsii moōps'piina; nītuks'-kūssi koopspi, kostūm' ak'otuitsiu anat'sii:

23 Ki koōps'pi minīx'īssi, kostūm'i ak'otui-
tsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsīpsts'tsiik
kostūm'i ski'natsīssi maum'aumūko ski'nat-
sīnni!

24 Tukskūm matap'pi matokotsapotomoyiu-
atsax na'tokūmīx nīn'ax: aksikūmokkīmiu
tukskum ki aks'ikūmūkomīmīmiu stsīk'i; aki-
kūme'eniū tuks'kūm ki aksikūm'īstsīmīm-
miu stsīk'i. Kimatokotapotomoauaxau Ap'īs-
totokiuā ki sau um'itsitappiuā.

25 Ūnnikaie kitan'istopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisinni kitaks'oattoppi ki kitak'simattoppi: ki pinap'itsitatoat kostūm'i kitai'aksūpskawsattoppi. Tse'ka Isskīts'tau opai'tappiisinni ki aau'össin, mostūm'i ki istotos'ists?

26 Sūm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsīm-mauaxau ki matomai pokiakiuaxau, ki matom-aumoipotūkkiu'axau īnsīm'apioyists; ki Kīn'oau spots'im ai'issoyiuax. Tūkka' Isskīts'tau, ksēsto'a ki osto'auai?

27 Ūs'tainoeniki kōk'spitappiisuai, tsiksīm a' ak'aatspitappiiu?

28 Kumauk'apaitsitatoppu aiskistsau Istotos'ists? Sat'sīkau anat'suiopokists itai'sūskiaiu; matapotūkkiu'astsau, matapistutūkkiu'āsts'au Istotos'ists.

29 Ki kitan'istopuau Solomon otstsap'Istotossi matskītstom'atsēsts annists'isk suo'pokistsk.

30 Is'totosatstopiēsts saiūs'kiłsts manīstīs'totosatstoppiēsts annists'isk annok' ksīstsiikuik na'paitappiisk ki apinōk'wīs apittūp'apīxipiaiu Istsi'i: kikūt tomaiakstai IstūpIstotosatskokoauats, kitsenūk'au maitūkipuau.

31 Ūn'nikaie pinapai'tsitatoak kōk'anīssuai Tse'a nōks'auattopīnan? ki, Tse'a nōk'simat-topīnan; ki; Tse'a nōks'Istotosattopīnan?

32 (Tūk'ka annists'isk, Gentiles ap'ūssatsīm-ēsts:) Kīn'oau spots'im Isksīnīm'aie kitsīm'mūkitatosēsts.

33 Ki Matom'apsatsīk Ap'Istotekiūā otsīn'naiisīnni ki otokōmotsitappiisīnni ki annists'isk kitak'ūtokōnokokēsts.

34 Ūn'nikaie pinap'itsitatok apinōk'wīs; ap-

iñök'wís ak'apítsitasiu. Tuks'kai ksístsikui,
maka'pi súp'anístsiu.

CHAPTER VII.

PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatak okökitsim-
ük o'a

2 Kanístau'kökitsimapu ai'kitakanístaukök-
itsimükosu ai; ki kanístau'kotawpi kitakaníst-
au'kuyíssi.

3 Ki kumauk'satsiks kěskün' osüppa'kōmo-
sīnni, ki kimatstatopats kitomüksüppa'kōmo-
sīnni?

4 Ki kiküttaukot'anístau kěskün' nök'sau-
autsissi kitsüppa'kōmosīnni; ki sat'sit, omük'-
o kitauütsüppa'kōmosīnni?

5 Kitsiksístapo'komotsitappiansi, Matom'-
sauautsit kitomük'süppakōmosīnni, ki kitako-
tūmsokapsatsip kōksauautsissi kěskün' osüpp-
a'kōmosīnni.

6 Annists'isk natoap'ístsk piniko'tokau imi-
tax, ki pearls pinitüp'ístüpapixikau ak'sīnix,
öksikkūmitauau'ókai au ki akotūmotūkau'au-
yiau ki kitak'otūmsixipok.

7 Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'-
okonip; istok'iakik, ki kitaksikauai'pixik.

8 Anniks'isk matap'pixk au'kōmōnixk au'-
kuyiau; ki annök' ap'satsīmök, au'konīmaie:
annök istok'iakiuök, otak'sikauai'pīrikaie.

9 Tūkka' nīn'naua, aukōm'ōnistüssi okku'i
napaiēn, aiakokotsiuaie okotoki?

10 Ki aukōm'ōnistüssi mammi', aiakikotsiu-
aie pītse'ksīna?

11 Ksēsto'au, kitsauum'itsitappiipuau, is-

ksīnīm' enoainiki kōk' okotosuai ko' kosoauax
 ōkh'sists, Kīn' oau spots'im kūt tom ai akokotsiu'-
 atsax ōkh'sists anniks'isk matap'pikx otau'-
 kōm ōnikixk?

12 Kanīst'sitsit atopuai matap'pikx kōk ūnīst-
 sitsitai īssuai au, kitak' ūnīstsitsitattai au: ūn-
 nianīstap'piu okōk'itsīmani ki prophetix ots-
 e'puawsuai.

13 Apūt'okītsīmi pi'ik; sokokīt'sīmi apūk'-
 oksokui itūp'itsīiau akotap'sīnni, ki akai'tap-
 pii itsipim'ix:

14 Annik' kītsīm'ik, ki annik' moksoku'ik
 itūp'itsīikiau opai'tappiisīnni, aput'tsīiau; ki
 unna'tsitappii ikon'imix.

15 Stun'nokau ksis'tapatoiapiekuax kit'si-
 totaakixk emūk'ikīnaīstotosīxk, ki o'pīstokīni
 itapis'onotsiau.

16 Kit-aks'ksīnoai au otsīn'asoauēsts. Ma-
 tap'pikx kūt tom autuyiu'atsauax k-īssi'ix mīn'-
 īsts, ki ksis'tapsūsikiīsts kūt tom autsīm'ax au
 figs?

17 Neto'i kōnai'ōkhsīstsix ai'ōkhsīnasiau:
 ki makap'īstsix makap'inasi au.

18 Ōkhsīstsīs matokotokapinasīu'ats, ki ma-
 kap'īstsīs matokot'ōkhsinasīuats.

19 Kōnai'īstsix kūt taōkhsinasīiix kakiok'au,
 ki īs'tsi itsīs'tūpapiksīstai au.

20 Ūn'nikaie kitaks'ksīnoai au otsīn'asoau-
 ēsts.

21 Kōnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a,
 matakokōnitaipim'ax au spots'im īsts'īn'nai i-
 sīnni: annōk' ap'īstutsīmōk Nin'a spots'im ot-
 sītsī'taniaie, ai'akitsipim.

22 Annik' ksis'tsiku'ik akai'tappii nitak'an-

ikiau, Nin'a, Nin'a, niküttomaisitsipsinanats
kītsin'ikösīm? ki niküttomaisüskounaniauax-
au sauum'itsistaawx kitsin'ikösīm? niküttom-
mutaipissatskaspīnana kitsin'ikösīm?

23 Ki nitakotūmanīstaiāu, kimats'ksīnopu-
aua; Mīstūpa'akik, ksēsto'au kitsauum'itsis-
tutsipūau.

24 Annök' aiokh'tsīmiuōk annīsts'isk nītse'-
poawsīstsk aks'istutsiu mokōkiīn'ai annök i-
tokhit'okoīskauūk ok'otoki:

25 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'so-
pu, ki annik' napioyīs itot'sūppu; ki matsīst-
tokhopiu'ats; tūk'ka, itokhit'okoīskau ok'o-
toki.

26 Ki annök' aiokh'tsīmiuōk annīsts'isk nits-
e'poawsīstsk, ki matsīstutsim'atsēsts aks'istuts-
iu mattsapsīn'ai, annök' itokhit'okoīskauūk
spōts'ikui:

27 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'so-
pu, ki annik' nap'ioyīs itot'sūppu; ki istokh-
opi'u; ki omūk'o otsīs'tokhopiisīnni.

28 Ki ūn'nitsiu, Jesus otaiksīste'poattosēsts
annīsts'isk epo'awsīstsk, matap'pix skaie'tūk-
kiau otsksīnīmats'tūksīnni;

29 Ototūmap'sīnni itūs'ksīnīmatsiuax, ki
sīnak'ix manīstūs'ksīnīmatsawpiax, matūs-
ksīnīmatsiu'atsax.

CHAPTER VIII.

OTSĪN'NĪSAA TOSSI nitum'mo akai'tappi-
ii itopokiuo'iauaie

2 Ki, satsīk, nīnuau leper otsitto taakaie ki

otsit'atšimmimmokaie, ki otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatom iniki kitokotsiksixistotok.

3 Ki Jesus itsau'ksikinstsiakiu, ki itsixen'iuaiie, ki an'iu, nitak'anistutsip; ksiksit'. Ki soksi ksil'ksiuaiie.

4 Ki Jesus an'istsiuaiie, Sat'sit, pinaiitsinikos matap'pi; mis'taput, annis'tsinnosattsis natoi'apiekuun, ki annik' otan'ipik Moses Issa'kumtskotoat moks'ksiniisau.

5 Ki Jesus otsito'taipiissi Capernaum, een'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'komonikaie,

6 Ki otan'ikaie Nin'a, annok' nitapotomokok noko'ai itsis'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuunum.

7 Ki Jesus an'istsiuaiie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau.

8 Eenaken'ai an'istsiuaiie, Nin'a, nimat'sipumapsa koksipissi noko'ai: kakse'puyit, ki annok' nitapotomokok ak'okuttutoau.

9 Nesto'a nitap'otomoki, ki een'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mis'taput, ki ai'istapu; ki nitan'istau stsik'i, puk'siput ki ai'puksipu; ki annok' nitap'otomokok nitan'istau, am'oi unnianis'tutsit, ki au'anistutsimaie.

10 Jesus otokh'tsimsaie, skai'etukkiu, ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'mun'istopuau manist'omukopi otau-maituksinni nimatun'istokonip'ats Israel istauosin'im.

11 Ki kitan'istopuau akai'tappii umutautsipsi apinok'kuyi ki otsit'ustukkopipi ak'uto-toiau, ki akopokau'pimiux Abraham ki Isaac ki Jacob spots'im istin'naiisinni.

12 Ki nIn'naiisInni Istokos'ix ak'satŭpiksIs-
tsiauaX ski'natsii; annim asain'sinni ki satse'-
kInan ak'itsIsiaua.

13 Jesus au'IsIsiauae eēnaken'ai mIs'taput,
kanIs't'au maitŭk kipi kitakŭr'IsItutoko ki an-
nŏk' otap'otomokŏk itsok'okuttutoau.

14 Ki Jesus otsIsipIssaie Peter oko'aiaie,
nannuyiauae otokem'ani o'ksIsIsiauae ItsIs'tokh-
aitsiInaie, ai'okhtokIm pŭs'tsImesInni.

15 Ki kaIen'Imaie otsIssi, ki pŭs'tsImesInni
itskImaie: ki Itsipuau', ki ito'yiauaX.

16 Autŭkkus'si ito'tsIpotuyiauaie akai'tap-
piiau sauum'ItsistaawX pakh'tokInatIsiIkiaua-
ax: ki otse'poawsInni Itsa'tŭpiksIsIsiauaX sta-
awX, ki ikut'tutuyiauaX ikŏnai'okhtokosix:

17 Mŏks'enŭpanIsIosi otan'ipiaie Esias pro-
phet, ki an'iu, Osto'i mat'sImēsts kIsauŭt'tsi-
kotsapsInunIsIs, ki ipa'tomēsts kitokh'tokos-
InunIsIs.

18 Jesus otsInno'ŏssax akai'tappiiX oto'-
tŭksipuyimokax, ikŏk'ItsImau mŏk'opŭmmos-
au.

19 Ki ~~tukskImInni~~ aisInaki'Ina itoto'yInaie
ki an'IsIsiauae, Nin'a kitak'ittappopi nitak'o-
pokiuo.

20 Jesus an'IsIsiauae, ota'tuyix au'ŏttsiman-
iau, ki paiu'tax au'yiiiua; ki NIn'nau okku'yi
matsIstokhotom'atsaie otokŏn'.

21 Ki stsIk'i otŭksInImats'aie an'IsIsiauae
Nin'a, nŏk'otomitappo nŏk'akitsŏsi nIn'a.

22 Ki Jesus an'IsIsiauae, sŭppa'kit; ki enix
ŭnanIsIak'Itsŏsauax enix.

23 Ki otsŭppopIs'si akh'iosatsIs, otŭs'ksIn-
Imatsax ipokitsŭppo'piiX.

24 Ki satsit iek'opaikīmskau, ki ai'sikopai-kīmskau akh'iosatsis; ki ai'okau.

25 Ki otūs'ksinīmatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki an'istsiikiauāie, Nin'-a kōm'otse'piokīnan: nitaks'īnetspīnan.

26 Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenūkumaitūkkipuau? Itūmit'sipuau, ki ai'sitsīpsattomēsts sopu'ists ki pai'kīmskai'ists; ki ikōnau'maitsiēsts.

27 Ki nīn'ax skai'etūkkiau, ki an'iau, Tsōkhtanīstap'īnauōkhtauts, sopu'ists ki omūk'sikīmi manīstse'tokēsts?

28 Ki otopūmmo'si Gergesenēs īstauōsīn'īm ito'tatsemiauāie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokīnattsīkīax, aken'īmanīsts itsūx'īax, eks'kainixiikīax, matap'pi matokottotsitsko'-pats.

29 Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsa-akanīstappikitsīmattoīnan, ksēsto'ā ki nēs-tūnan, Jesus, Ap'īstotokiūā okku'yi? kikūt'-tautotopa kōkkītsikīmatstīstotok'sīnan otsau-omō'tosi itaiksītsikūmīopi kōk'kītsikīma-tsīstotoksīnan?

30 Ki Pīstīksi'pio akaiēm ak'sīnix itau'yiau.

31 Ki sauum'itsistaawx au'kōmōnīstsiāuāie ki an'īstsiāuāie, saiai'pixīkīnaniki, nōk'itsīpīsnānīau ak'sīnix.

32 Ki an'istsiuax kūkku'. Ki otsūksax, ak'sīnix itsipim'īax: ki, satsit, kōnak'sīnix itsīn'aukskasiau inno'tstīstūppakui, ki omūk'-sikīmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau.

33 Ki annīks'īsk matap'pixk ūsk'skūmīīsk-ax itsīstūpaukskasiau, ki akap'ioyīs itsipim'-iau ki ai'itsīnikōttsiāuax, ki annīks'īsk ma-

tap'pixk pakhtokkĭnattsixk sauum'itsistaawx
mats'itsĭnnikōttsiaua.

34 Ki, sat'sit, Kōnai'tappix ikōnai'sūxki-
tsĭmiau akap'ioyĭs mōkittotatsemōsau Jesus:
ki otsĭnno'ōssauaie, 'au'kōmōnĭtsiauaie mōks'-
ĭstapusaie otau'ōssuai.

CHAPTER IX.

KI itsūppo'piu akh'iosatsĭs, ki ito'pūmmo
ki otauūtakap'ioyim ito'to.

2 Ki, sat'sit, itotsĭp'iauaie nĭn'nau, ai'pakhpuyiu,
ĭstokhai'tsiu ūksĭn': Ki Jesus otsĭnĭs'-
saie otaumai'tūksuaiax anĭtsiauaie ai'pakhpuyiū,
Noko'a, ōkh'sitūkkĭt; kitsauum'itsi-
tappiisĭsts ĭksĭnip'iau.

3 Ki, sat'sit, stsĭk'ix ai'sĭnakix ĭstai'au am'-
o (*nĭn'nau*) makapie'puyiu.

4 Ki Jesus ĭksĭnĭm'ēsts otūs'tapuauēsts ki
an'iu, kumauk'itsitatopuauaisks maka'pi ku'-
skēttsipōppuauēsts?

5 Tsĭm'a ksĭstspa'pi, kōk'anĭsi, kitsauum'it-
sitappiisĭsts ĭksĭnip'iau; ki kōk'anĭsi, Nipu-
at' ki auōkat'?

6 Ki kōks'ksĭniisuai Nin'a okku'yi ikōts'-
ksĭnĭmēsts sauum'itsitappiisĭsts annom' ksōk-
kum (itūm'anĭtsiauaie aipakh~~h~~yii) Nipuat',
matsit' kitūk'sĭn, koko'ai ĭs'taput.

7 Ki itsipuau' ki oko'ai itsitap'po.

8 Ki akai'tappiii otsĭnĭs'sax, skai'etūkkĭau,
ki a'tsĭmmĭmmiauaie Ap'ĭstotokiua annōk' i-
kotsiu'ōk matap'pix otūmap'sĭnni.

9 Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiauaie nĭn'-

nan, an'istau Matthew, itau pii'inai itai'ponita-topiaie, ki an'istsiuai Sūppa'kit. Ki itsipu-au' ki pokio'attsuiae.

10 Ki ūn'niitsiu Jesus otsitsips'taupissi nap'ioyis, otau'yissi, sat'sit akai'tappiaiu publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (*Jesus*) ki otūs'ksinimatsax.

11 Ki Pharisees otsinnō'össax, itūnīs'tsiaua-ax otūsksinimats'axaie. Kitsin'aimoau mauk-opoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix?

12 Jesus otokh'tsisaie, an'istsiuax, anniks'isk matap'pixk ikut'totoaxk matsimmukitappi'uaxau assokinakki, anniks'isk matap'pixk ai'okhtokosixk kīm'ūk'ittappiaiu.

13 Is'tapuk, ūs'ksinik manistap'ipi, nit-ōkh'sitsip kīm'apiisinni, ki nimatōkhsitsipats ikīt'stūksinni: tūk'ka nimat'ūtotopa nōk'ai-nikōttosau mokōm'otsitappix mōks'isauaitsi-tasau, sauum'itsitappix nimut'oto.

14 John otūs'ksinimatsax otsitūm'ittotaak-ax, ki an'iau, Tsanistapiu'ats nimutsauau'yi-pīnan nestūn'an ki Pharisees, ki kitūsksinimatsax kūttaisauau'iaxau?

15 Ki Jesus an'istsiuax kūttau kotau'yesiu-axau man'okkemiuōk oko'ai istokos'ix, itsa'-kiitawpissi man'okkemiuōk? Ki annists'isk ksistsiku'ists ak'otoiau man'okkemiuōk otai'akitotoawpistskaie, ki akotūmsauau'yiau.

16 Kimātanipsospuau makap'isokōsists; annik'psak'sinik aksoksipinikau ki saku'a-pīnikan aksistūpaipinikau.

17 Matap'pix matomaisūppasuyinimēsts mani'ists mīn'iokekeists ūkautokeissuyinists, ōks'ka kūmipinikau ūk'autokeissuyinists, ki

mīn'ioke ak'saikīmsskau, ki aks'iksistsuyin-asiau: Man'iokeists itsūppa'suyīnīmau man'otokeissuyīnists ki ai'aketōkhsiau.

18 Otsakiaisītsīp'sattosax annists'isk epo-awsists, tukskūm'ini eenakin'ai itoto'ilnai ki a'tsīmīmīmaie, ki an'iu, Nitūn'na ūk'ainiu; puk'siput ki kotsis'i tsixen'is, ki aks'ipuitap-piu.

19 Ki Jesus itsipau', ki itopokom'iaie, ki otūksnīmatsax mat'opokomiaie.

20 Ki sat'sit ake'uā, au'atūnikau ūksaumawksaikīmskau otok'tokossīnni na'tsikoput-tuyi stuyī'ists, itsūp'paatsiaie, ki itsix'enīmaie opekakūn'īmaniaie:

21 Tūk'ka, is'tau, ksen'īmīniki opekakūn'īmani, nītak'okuttotoko.

22 Ki Jesus ito'tūkkau; ki otsīnno'ōssaie, itūnī'u, Nitūn'na, ōkh'sitūkkīt, kitaumai'tūksīnni kumut'okuttotoko. Ki ake'uā annik'itokut'totau.

23 Ki Jesus otsītto'taiipiisi eenakin'ai oko'ai, ki otsīnno'ōssax au'yesix ki matap'pix eis'tsekīniau,

24 An'istsiuax, anīs'tapaauk, ake'kuūn matseniū'ats, ai'okau. Ki itai'īmaiaie.

25 Ki otsīs'tūpskoōsax matap'pix, itsipim, ki ito'tsīmaie, otsīs'aie, ki ake'kuūn itsipau.

26 Ki otap'istutsipi, annik' auōsīn'ik, mot-ūs'ksīnīpaie.

27 Ki Jesus otsīstūpau matta'atossi, na'to-kūmi naps'tsīx nīn'ax ipokiuo'iax, ki aisokse-puyiax ki an'iau, David okkui', Kīm'okīnan.

28 Ki otsītsipīs'si nap'ioyīs, naps'tsīx ito-to'yiauaie: ki Jesus an'istsiuax kikūtau'mai-

tsipuu nök'okotünistutsis? An'istsijauaie
A, Nin'a.

29 Itüm'itsixeniuax oöps'puuax, ki itüni'-
u, kanisto'maitsipuai, ünnianistsis'.

30 Ki itsikau'opiii oöps'puuax: ki Jesus
saiemiuax mökstanis'tosax matap'pix.

31 Ki osto'auai, otsis'tapusau ikönai'tsinni-
koyiauax matap'pix annik'auösin'ik.

32 Ki otsüksax, sat'sit ito'tsipiau aie kütta-
ai'puyiu sauum'itsistaaw pakto'klnattsiuaie.

33 Ki sauum'itsistaaw otsai'piksistössae,
küttaiai'puyiua itse'puyiu: ki kõnaitappix
skai'etükkian, ki an'iau, matsikainip'ats Israel
Istauösin'im.

34 Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaaw
otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsi-
staawx.

35 Ki Jesus itap'auauökau kõnau'akapio-
yists, ki inük'akapioyists, ki itüs'ksinimats-
tokiu ota'toiapioyimoauests, ki ai'semokiu
nin'naiisinni istökhs'itsiniksinni, ki ök'kut-
tutsimests matap'pix otokönai'oktokosuauests
ki otokönau'atünikauests.

36 Ki otsinno'össae otappiisin'na, kai'm'iu-
aie, tükka üs'tsimsiu, aneto'manistau'anetopi-
ax emük'ikinax saiits'tissi üks'kümokiuä.

37 Itüman'istsiuax otüsksinimatsax, akau-
o'yi insin'manists, ki ap'otükkix unna'tosim-
iau;

38 Atsim'oiiküttok insim'manists istin'nau
mök'itüpskoösax otinsimmanists apotükkix.

CHAPTER X.

OTSIPUK'SŪPINNIKÖTŪSAX na'tsiko-
puttsiau otŭksŭnŭmatsax, ikotsiu'ax otŭm-
ap'sŭnni mŏk'saipiksŭstosauax sauum'itsistaax,
ki mŏk'okuttutsŭsax amian'ŭstokhtokosŭsts ki
amian'ŭstatŭnikŭsts.

2 Na'tsikoputtsixk itokŏt'tsiuax otsŭn'ikŏs-
oauŭsts am'ostsiaukiŭsts; Matom'itappiu, Si-
mon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskŭn:
James, Zebedee okku'i ki John oskŭn';

3 Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Mat-
thew, annŏk' publicanŏk; James, Alphæus ok-
ku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus;

4 Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot an-
nŏk' aien'ŭpanistsiuŏkaie.

5 Anniks'isk natsikoputsixk Jesus itokŏt'-
tsiuax ki saiem'iuax ki an'ŭtsiuax, Gentiles
oksoku'auŭsts pinitap'pok, ki Samaritans ot-
akap'ioyimoauests pinŭt'sŭtsipik:

6 Ki Israel oko'au otomŭk'ikŭnaumix ats'ax
ŭs'tapuk.

7 Ki auau'ŏkainoniki sem'okik, ki anik',
spots'im ŭstsŭn'naiisŭnni aststsŭu'.

8 Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix ŭssin'-
nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsista-
awx sai'aipiksŭstokau; Kitsiksist'okoko, ksist-
oko'tŭkkik.

9 Gold ki silver ki brass pinitŭp'pitŭkkik
kitsitai'sŭpopumatsopuauŭsts,

10 Assuia'tsŭman pinots'ik aumatto'ainoai-

niki, pinots'ikau na'tokaists spiks'isokösists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükkiuā ak'-otsimaie otso'ösin.

11 Annik' akap'ioyisk kítai'akitsipipika süppo'öttseatsik annök' öks'apsiuök; ki annim' stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai.

12 Ki pim'innoainiki nap'ioyis, ksema-tsím'attok.

13 Ki ökhs'issi nap'ioyis ünnianistsito'tos kitsin'nüstseisuaüests; ki sauökhs'issi ünnianistsska'atok kitsin'nüstseisuaüests.

14 Ki annök' kiküt'tautokök, ki küt'tauots-ümikök kitse'poawsists, sükskitsim'innoainiki annik' akap'ioyisk sostsik'asattok.

15 Kitau'münistopuau akök'itsimaiksistsikuik Sodom ki Gomorrha ak'sküstom annik' akap'ioyisk.

16 Sat'sik emük'ikīnax mīs'tüpskoawki apis'ix neto'yik kanistsis'tüpskopuau: mokök'-ik manistsokökipi pitse'ksīnax, ki ikkīnaps'ik manistik'kīnapsi kükku'ix.

17 Ki üks'kūmokau matap'pix; kitakau-müts'kaukoau akök'itsīmani, ki otatoī'apio-yimoauüests kitakitaipstüstsipis'okoau;

18 Kinīn'ax ki omüx'īnax kitakittüp'ip'iokoai, nēsto'a kumut'aiakaitüpipiokoai, kökkit-e'nüpanistosau ki Gentiles.

19 Ki aumüts'kaukuīnnoainiki pinstak kök-ünistse'puyisui; annik' kitak'okokoau kitai'-akanipuai.

20 Kimats'epuyipuai, Kīn'oua osta'awksēsto'au itsipstai'puyiu.

21 Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'eīnsi, ki nīn'a akumüts'kai-

uaie okku'i; ki pokax aksenu'pan'istai'au un'o-
auax ki oksis'toauax möks'enitösauax.

22 Ki kõnai' tappix kumut'akauk'imokoaiau
nėsto'i; ki annök' eikak'ima'auök umuts'ipai-
tappiuaspi akitsikömotse'piauaie.

23 Kım'atsistototsenoainiki tuks'kai akap'-
ioyis, mis'tüpokskasik stsik'i: kitau'münisto-
puau kimatakokönitotopuau Israel istokön-
au'akapioyists otsauomai'akotosi Nin'au ok-
ku'i.

24 Ūsksin'ımats'au matskītsimiu'ats otūs-
ksin'ımats'tokiuā, ki apotūk'kiuā matskītsim-
iu'ats otsin'aim.

25 Ōkh'siu ūsksin'ımats'au möketüm'an-
istsau otūsksin'ımats'tokiuā, ki apotūk'kiuā
möketüm'an'istsau otsin'aim. An'istsin'niköt-
tūsauaie nap'ioyis otsin'aim Beelzebub, ak'-
stai'an'istsin'niköttai'au itsipstau pixk oko'ai?

26 Pin stün'nokau; matsekipats akstaisai-
pasokin'nis; matsitsiksis'pats ak'staisaisksin'is.

27 Kitse'itsin'ikopuai ski'natsii matai'itsin-
ikok ksis'tsiku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai ko-
tokhis'suai, sem'ik spots'im nap'ioyists.

28 Ki pinstün'nokau anniks'isk akenitom-
ixk mostüm', ki sta'aw matokotsen'itsiau'ats:
stün'nok annök'ikots'en'its iuökax mostüm' ki
staaw stakhts'im.

29 Natokūmix sistsix kūttomūtai'ponitau'-
atsax nitsipün'asaini? ki tuks'kūm matakīt-
totstsiu'ats ksök'kum sau ūs'ksino ūssi Kin'o-
au.

30 Kitoku'yikinsists ikön ūks'topiau.

31 Piniko'puk; kitots'itskūkai'ixkūn'imipu-
au akaiēm'ix sistsix'.

32 Annök' aie' nüpan istsiuök matap'ii nēs-to'i, osto'i nitaks' enüpan istau nln'ä spots'im.

33 Annök' nlt'saietokök matap'piuök, osto'i nltak'saietou nln'a spots'im.

34 Pinstak nimut'oto Innüst'sinni nökitsit'apixisi ksök'kum: nimat'otopa nökitsit'apixisi Innüst'sinni, in nu'stoan nimut'oto (*nökitsit'api ksistos ksök'kum*).

35 Nimut'oto nln'au ki un'ni mök'itsipotsistim motseisau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki maawks'i mökitsipotsistim motseisau.

36 Ki nln'au aks'ikatum immiuax otokau'pimix anniks'isk matap'pixk oko'ai itstipsts'taupixk.

37 Annök' ails'tüpunkomimmuiuök un'ni nēsto'i nimatokotsinanük'ats: ki annök' ails'tüpunkomimmuiuök oku'yi ki otün'ni nēsto'i nimatokotsinanük'ats.

38 Ki annök' sauots'issi otauilnan'i sauopokiuo'osi nēsto'ä, nimatokotsinanük'ats.

39 Annök' ikon'imök opai'tappiisinni, ak'atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiisinni, nēsto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie.

40 Annök' kito'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök ito'toyeuäie annök' nitse'tokükök.

41 Annök' ito'toyeuök prophet otsiprophetisaie otak'okuyissi prophet osa'kinosinniaie; ki annök' ito'toyeuök moköm'otsitappiuä otoköm'otsitappiisaie, otak'okuyissi moköm'otsitappiuä osa'kinosinniaie.

42 Ki annök' ai'akutükuyiuök sto'kimi tuks'kümi anniks'isk inüks'tsimixk otüs'ksinimatsössaie, kitau'mün istopuau matak atstom'ats osa'kinosinniaie.

CHAPTER XI.

KI un'niniitsiu otai'ksistanistössax na'tsiko-putsix otüşksinimats'ax itsistüpa'atomaie möküşksinimatstoksi ki mökatsim'semöksi ot'akapioyimoauësts.

2 Annok' John itsipsts'taupissi itai'okiakiopi otokh'tsisësts Christ oiapistutsipists'aie, itoköt'tsiuax na'tokümix otüşksinimats'ax,

3 Ki an'istsiu aie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nökö'apsüm mösinan noke'tsimi?

4 Jesus an'istsiuax, mls'tapuk, matan'istsin-nomok John annists'isk kitokh'tsipuauëstsk ki kitüş'satsipuauëstsk:

5 Naps'tsiox üs'süpiu, üs'tsekaix iköm'ot-auauökaiu, leperix issin'aiu, küttaiai'okhtsimix ai'okhtsimiau, enix' aipuau'iau ki kilm'-atapsix atsimsem'aiu ökh'sitsiniksini.

6 Ki atsim'siu annök' kütta'i'itstskimskük-iuök nësto'i.

7 Ki otsis'tapusax, Jesus otaumütüpaiitsin-nikoösauaie akai'tappix John, Tsan'istappiü-ä kumutsitappopuai ks's'tapsksökkum kök'-satsipuai? Küttaits'tsip'a apai' sopu'yi itau'ütöpäpokaiiu?

8 Ki tsan'istappiüa kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaits'tsip'a nln'naii ikikln'istotosiu? Anniks'isk ikiklu'istotosix kitot'okoyiau Omüx'inax oko'auësts.

9 Ki tsan'istappiüä kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaits'tsip'a prophet? A, kitan'istopuau skitsim'iu aie prophet.

10 Annök sin'au, sat'sit, nitse'tomotoküt-

tau nito'tokatatsisau kostoksis', ki ake'tomso-
kapapistutsimaie koksoku'i.

11 Kitau'münistopuau anniks'isk itsipok-
ai'immokixk akex, mats'itsipsa ök'skitsimiaie
John Baptist: ki annök' inüks'tsilmök spots'im
istsip'naiisinni ai'skitsimiuaie.

12 John Baptist istsiksis'tsikuists, puk'süpi-
ksistsikuists spots'im istsin'naiisinni itüsk'o
tuitsipiop, ki üskotu'itsipimix itüsk'otuitsi-
pimiau.

13 Konai'prophetix ki okök'itsimani aie'-
nüpanistomiauešts otsauom o'tosi' John.

14 Ki mak'otsimenoainiki, am'auk Elias an-
nök' ai'akotoök.

15 Annök itokh'iuök mök'okhtsimsi ün-
an-iststokh'tsis.

16 Tsa nitai'akanipa annök' o'tappiisnök
manistsin'naiipuaiau? Netoinitsi'au pokax
annim' itawk'pumauawpim itau'pix ki ai'sit-
sipsattsiau otük'auauax,

17 Ki an'istsiaua, kitsik'üttomopinan ki
kimat'spiipau; kitau'yimopinan ki kiman'-
kaiisuaušts kimatakipuaueštsau.

18 John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisim-
iu'ats, ki an'ioop pakh'tokinatsiu sauum'itsi-
staaw.

19 Nin'au okku'i oto'tosi, au'yu ki ai'sim-
iu, ki an'ioop, süm'mis, aistoks'oyiu ki aistok'-
simiu, publicanix ki sauum'itsitappix otük'au-
auax. Ki mokök'sinni o'kosix oto'kömotsis-
tutokaie.

20 Itau'mütüpsitsipsattomšts akap'ioyists
annim' otsit'apistutsipists ot'apistu tüksists
otsauom ai'sauaitstisax.

21 Kitak'oksīnip maka'pi, Chorazin! kitak'-oksīnip maka'pi Bethsaida! nitsīt' tsipstsap īstutsip īsts kitakap'ioyimoau ēsts nitsīt' tsipstsap īstutūk kitopiau Tyre ki Sidon īstak'apioy īsts īs'taisūm mīsau aitsi tau opiau īsksm'matūk ki-ai pīsts īsts ki makh'skīsts īsts.

22 Ki kitan'īstopuau Okōk'itsīmani īstsi-ksīs'tsi kui mān īstak si ksīsts'papsipi ksēsto'a, aks'īsi ksīsts papiu Tyre ki Sidon.

23 Ki ksēsto'a Capernaum, kit spīn'nok o spots'im, hades kitaks'īn nīssi mok o; omūk'ap-otūksīsts kitakap'ioyim itap'īstutsipiau it-tsipstsapistutūk kiopiau Sodom, īs'taisa kiai tai-tsiopi.

24 Ki kitan'īstopuau, Okōk'itsīmani īstsi-ksīs'tsi kui mān īstak si ksīsts'papsipi ksēsto'au, aks'īsi ksīsts papiu Sodom.

25 Annik' Jesus an'iu, nitōkh'sitūk ki nīn'a, spots'im ki ksōk'kum īstīn'aimi, kitai'ksīsat-tokiau ēsts annīsts'īsk mokōk'ietappix ki kit-aipaso'kīnomoaiu inūk'sipokax.

26 Ūnnian īsts'it Nin'a; mān īstōkh'sipi kit-sītsi'tan.

27 Nin'a otokōnai'nan īsts nitokok: ki matsits tsi pa īsksnū'yiaie okku'iaie Nin'a nits'ksīnū'yiaie; matsits tsi pa īsksnū'yiaie Un'ni, okku'i nits'ksīnū'yiaie, ki annōk īsksnīmats'stokōttseuōk Un'ni.

28 Puksipa'akik kōnai'ikapotūkkix ki i-kōnūs'soks īstsix, ki kitak'okotopuau īssīk'sīst-sikosīn ni.

29 Nokhkīn'ni kīn'attok, ki īsksnō'kik; nitsīk'kīnapsi nimat'omūkimuspa; ki kitak'-

okonipauau ku'skēttsipōppuauēsts istsīk'sīstsi-
kosīn ni.

30 Nokhkīn'ni ksīsts'papiu, ki nitopa'tūk-
sīn sōk'otsiu.

CHAPTER XII.

ANNIK' Jesus Issīk'opiiksīstsi-
kui itsisūp-
poka'atomēsts napaiēnīn sīmman ists; ki
otūsksīnīmats'ax au'notsiax, ki aīn'asīsts au-
mūtūp'otsīmiax ki itaumūtūp'ioattomiax.

2 Ki Pharisees otsīnno'ōssauax, an istsia-
aie, sūm'mīsau kitūsksīnīmats'ax mat'ōkhsiu
otap'istutsipuauēsts annok' Issīk'opiiksīstsi-
kuik.

3 Ki anīs'tsiuax kikūt tanīstopuau'ats
David otap'istutsipi otau'notssi ki otopok-
om'ix;

4 Manīst'sipipi Ap'istotokiuā oko'ai, man-
īstau'attopiau otsītau'pipi īstske'tani annik'
kūt'taōkhsīik mōks'auattosi ki otopokom'ix
mōks'auattosaxaie, ki kak'ōkhsiu natoī'apie-
kuax mōksauattosauaie?

5 Ki kikūt anīstopuau'ats okōk'itsīmani
natoī'apiekuax manīstap'otūkipiau Issīk'opi-
iiksīstsi-
kui otsīsīps'taupīsau omūk'atoiapi-
ioyīs kimatsikiu'ats.

6 Ki kitan'īstopuau annom' itstsiu' tuks'-
kūm ki skīt'stom omūk'atoiapioyīs.

7 Ki kitsksīnī'topi manīstap'īpi nitak'ōkh-
sītsip kīm'apiisīnni, ki nimatakōkhsītsipats

ikīt'stūk sīn ni, kīs'taisau otui'mau opiau kūt-tau tui maixk.

8 Nīn'a okku'i itsīn'au attomīn aai issīk'opiiksīstsi kui.

9 Ota'atsīstapusi, otatō'api oyimoai itsipim;

10 Ki sat'sit, nīn'au itsīps'taupīn ai, ki ot-sīs'i ipo'kōttsiuaie. Ki aisūppo'ōtsesattsiuaie, Kūtai'ōkhsiuats issīk'opiiksīstsi ku īsts ōk'okuttotoōsi? mōks'enūpan īstūsauaie.

11 Ki an'īstsiuax, Ūn'nāts nīn'au kitopok-ittappi'īm moau maksinan'si tuks'kūmi emūk'ikīna, īstsūp'popi īssaie atūn'īaksīn issīk'opiiksīstsi kui, Kūttom ai'akstaisau tuyiuatsaie?

12 Nīn'au kūttom ai'skītsimīuats emūk'ikīna? Ūn'nikāie itōkh'siu mōk'ōkhsap īstutūk-si issīk'opiiksīstsi ku īsts.

13 Itūman'īstsiuaie nīn'au, Sauksikīns'tsiakit. Ki itsauksikīns'tsiakīu; ki ikut'tutsip-aie netoi'nitsiuaie otat'otsīsi.

14 Itūmit'sūksiau Pharisees, ki ikōnau'kōk-itsīmattsiuaie man īstaks'en itawpīauaie.

15 Ki Jesus otksīn īssaie, itsīstapu': ki akai'tappix ipokīuo'īauaie, ki ikōnau'kuttutuyiuax;

16 Ki sokap'an īstsiuax mōkstai ītsīnnikoōs-ax'aie:

17 Mōks'enūpan īstosi Esias otan'ipi, ki an'iu,

18 Sūm'mok, nitap'otomok, annōk' nitse'nini wattauōk; nitūk'omīm mau, nu'skēttsipōppi nīmut'ōkhsīm mau: nitakitsipotoai'īn ai nītsista'awi ki akan īs'tsīn momoyiuax Gentiles okōk'itsimani.

19 Mataketskau'ats mataksoksipüppisüm'-ats; mat'akitstsi pa matap'pi mök'okhtsisaie otse'poawsists moksoku'ists.

20 Apai' otük'itsissi matakšinükiu'ats: flax setsis'si matakütsim'atsaie otsau omai'tüpskisaie okök'itsimani mök'itsskistsstani.

21 Ki otsin'ikösim Gentiles ak'au maitsimiau.

22 Tüks'küm ito'tsipotoau pakhts'istümat-sen Sauum'itsiStaaw, naps'tsiu, ki matäipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiuäie, ki naps'tsiuä it'süppiu ki küttaipuyiuä itse'puyiu.

23 Ki kõnai'tappix it'skaietükkiau ki aniau kütamiu'ats David okkiu?

24 Pharisees otokh'tsimsau, an'iau, Am'onn'au, matomaisaipiksistsiu'atsax Sauum'itsiStaawx, Beelzebub Sauum'itsistaawx otsin'aimoai, umutai'saipiksistopiax

25 Ki Jesus isksinnu'yiax otüs'tapiax ki an'istsiuax, Ninn'aisinni ai'aketotoki ak'eitsnikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau matakspuitsiuats:

26 Sauum'itsitappiuä satüp'iksistussi Sauum'itsitappiuä, aiaketsistotosiu; ki otsin'naisinni küttomaksipuitsiu'atsaie?

27 Satüp'iksistainikiau Sauum'itsiStaawx, Beelzebub nimut'satüpiksistaiä, Tükka'kokosix itsatüpiksistsiu'atsax? Ün'nikaie osto'-auai kitak'okökitsimükoau.

28 Ki Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx Ap'istotokiüä otsista'awmi nimut'satüpiksistaiä Apistotokiüä otsin'aiisinni kito'taakoai'ni.

29 Misköpin'ai oko'ai Tsa'akanistokotsitsi-

pim'atsaie, mök'itauksistutsisaie ope'kanistsaie, sauotüm'isksiplstüsaie mīsköpin'ai? ki ak'otümoksisstutsīmaie oko'ai.

30 Annök' niküt'taispummokök, niköttum'a: annök' niküttaupokomoawk'iakimauök auanit'apiksisstükkiu.

31 Ün'nikaie kitan'istopuau, amian'istsauumitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Apistotokiua akitsksīnoaiau matap'pi; ki annök' akitüpsauokömotsepuyiuök Atsim'istaaw matakitsksīnoau'ats.

32 Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök Nīn'au Okku'i ak'itsksīnoau, ki annök' itüpsauokömotsepuyiuök Atsim'istaaw mat'akitsksīnoau'ats annom' ksök'kum ki aie'nissi otsis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksīnoauats.

33 Ökhs'apistutos mistsis', mök'ökhsinasii: ki makap'istutos mistsis mök'okapinasi mistsis' isksīno'au otsin'assinni.

34 Pitse'ksīnaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotünistse'poattopuau'astsau ökh'sists? manista'kauopi u'skëttsipöppi, ma oi' itai'puyiu.

35 Ökhsīn'auā manista'kauopi ökh'si u'skëttsipöppi sau'otsīmēsts ökh'sists: Sauumitsīn'nauā manista'kauopi maka'pi u'skëttsipöppi sau'otsīmēsts makap'ists.

36 Ki Kitan'istopuau Kōnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyisau matap'pix aksenüp'anistomiauests Okök'itsīmani istiksīs'tikui:

37 Kitse'poawsists kitakokömotseitappiets'okoaiau ki kitse'poawsists kitak'saietokoai-an.

38 Stsik ix Sīnak'ix ki Pharisees noküt'anis-

tsiauaie ki an'iau, Nin'a nök'okapipinan itots'tsipi ksěsto'a.

39 Ki nokūt'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'ōkotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitsitsipa ak'okotawpiau. Tuks'kai ak'okotapiau Jonas prophet.

40 Manists'itauṗisaie Jonas mammi' o'koaniaie nioks'kai ksltsikuists ki nioks'kai koko'ists; ūnniak'anistsitauṗiaie Nīnau Okku'iksök'kum̃ u'skēttsipōppi nioks'kai ksltsikuists ki nioks'kai koko'ists.

41 Nineveh istśīn'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna istots'tśissi Okök'itsimani ki akitsauotūtsepuyiopiau; aisauai'tsitaiāu otatsīm'semōssax Jonas; ki sat'sīt, annök' skītsīm'iuōk Jonas annom' itau'piu.

42 Amskap'iksök'kui Istsīn'nauake akopoksipapomiaie o'tappiisinna Istots'tśissi okök'itsimani, ki akitsauotūtsepoyiopiau: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mōkitokhtśissi Solomon otokök'sīniaie; ki annök' skītsīm'iuōk Solomon annom' itau'piu.

43 Sauum'itsistaaw otsai'piksītśissi nīn'au, ikītksök'kuyim itap'auauōkau Iśśīk'opīśśīnni itap'satsīm ki matokonīm'atsaie.

44 Itūmau'aniu nitak'ātsko noko'ai numut'sūx; ki oto'si ikon'īm nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsīstutsipaie.

45 Ki itūm'itappo ki mat'tuyiuax ikīt'sikūmīax sta'awx, itsīs'tūpokapsīax, ki itsipim'īax ki itoko'attomīax: ki otsako'itappiisīnni eikīs'tūpokapiuaie ototom'itappiisīnni. Neto'i ak'an Istsīuaie ot'okapitappiisīnna.

46 Otsa'kiaisitsīpsattosax matap'pix, Sat'sīt,

Oksis'tsi, ki omu'pappiipix sauauts'im itai'puyiax, ai'pu Inūmiau mōk'sitsīpsattōsauaie.

47 Tuks'kūm an'istsiuāie, Sat'sit, Kiks's'ta ki kumu'pappiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'pu Inūmiau kōksitsīpsaisau.

48 Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiuāie, Tūkka' niks's'ta? Tūkka' numu'pappiipix?

49 Ki itas'kotuyiūax otsis' otūs'ksīnīmatsax ki an'iu Sūm'mokau niks's'tsi ki numu'pappiipix!

50 Annōk' ai'aksistūtšimōk Nīni Spots'im otsitsi'tani aie, osto'i numu'pappiipa, nēskūn', nit'akem, ki niks's'ta.

CHAPTER XIII.

NETO'IK ksīstsiku'ik Jesus itsūks'kitsīm nap'ioyis, ki omūk'sikīmi Issoots'i itakau'piu.

2 Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosatsis itsītsūppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitap-piix ikōn'itūsui puyiau Issoots'i.

3 Ki an'istsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisūppipum'auā i tui'sūppipum mau:

4 Ki otai'sūppipum mōssi, moksoku'yi stsīk'ists itsīn'īssiēsts, ki paiu'tax itotoiax'ēsts ki itau'at toiax'ēsts.

5 Stsīk'ists okotoksskui itsīn'īssiēsts ot-sīts'inūxksōkkuaspi; ki otsai'spīxksōkkuaspi itsīk'kūmsūskīiau:

6 Oto'tūmīskōpsi natos'i, itse'tsīnitsiau; ki otsau'okōtseksau itopo'kōttsiau.

7 Sts'ik'ists its'n'n'issiau ks'issi'ix: ki ks'issi'ix its'sk'iaiu ki ito'sats'iaiax:

8 Sts'ik'ists okhs'ks'okkui its'n'n'issiau, ki its'n'asiau, sts'ik'ists kep'ip'pui, sts'ik'ists nai'ip'pui sts'ik'ists ni'ip'pui.

9 Ann'ok' ito'kiu'ok, ūnan'ist okh'ts'ims.

10 Ki ūsks'n'Imats'ax ito'toyiauaie, ki an'ists'iauaie, Kumauk'sits'sipsattai'isks'iaua parables?

11 Nok'ūt'an'ists'iaua, kitokoko'au kōk'its-ks'n'isuaie spots'im its'n'nai'sin'ni itse'kipi, ki osto'auai mato kotau'axau.

12 Ann'ok' nan'naniu'ok, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: ann'ok kūt'tainan'iiu'ok, otsinan-atto'pi ak'otsipaie.

13 Ūn'nikaie numut'ūn'ist'sits'sipsattai'au parables, iss'ūppis'au mōksta'apsau; okh'ts'imsau mōkstau'okhts'imsau, mōkstai'isks'n'nisau.

14 Aien'ūpan'istom'ēsts Esaias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoks'n'ipa; ki sūppi'niki kitak'ūts'api, ki kimat'aks'n'ipa:

15 Am'o o'tappiis'nna u'skēttsi'pōppists mi'ēsts, ki okhtok'oauēsts matomai'pum okhts'imiu'axau, ki oōps'puauax naps'tsiax; mōksta'apsax moōps'pix, mōksta'okhts'imsēsts mokhtok'ists, mōkstau'okhts'imsēsts mu'skēttsi'pōppists, mōkstaisauai'tsit'asau, nok'stau-kut'tu'aw'sau.

16 Ats'im'siau koōps'puauax, aiapiau; ki kokhtok'ists, ai'okhts'imiau.

17 Kitau'mūn'istopuau, akaiēm'ix prophetix ki mokōm'otsitappix ai'pu'nūmiau mōk'sats'isauēsts annists'isk kitai'nipuau'ist'k ki

matsinim'axauēsts; ki mōk'okhtsisauēsts annists'isk kitai'okhtsipuauistisk, ki matokhtsim'axauēsts.

18 Okhtok ai'sūpipumauā parable.

19 Matap'pi okhtsis'si nīn'naiisīnni istse'poawsīn, ki sauo'kōmotokhtsisī, itūm'ipuksipū. Sauum'itsitappiūā ki ito'kasattomaie annik' itsūp'ipumattopik u'skēttsipōppi. Annōk'auk mat'sīmaie istisūpipum'ani mokso-ku'i.

20 Annōk' mat'sīmōk istisūpipum'ani ok'otokskui, ai'okhtsimiu epo'awsīn, ki otse'tam-etūksīnni mat'sīmaie;

21 Mat'auūtsitstipa kōk'seksi, ki mataksisūmsu'ats; ikikīn'etūksīnni ki ūkksistutūk'sīnni otos'au, atsim'epoawsīnni ūn'nikaie ito'toiau, istskīmskūkiu.

22 Annōk' mat'sīmōk istisūpipum'ani ksis-si'ix, ai'okhtsimiu atsim'epoawsīn; ki annok'pai'tappiisīnni istap'aitsitani, ki spūk'is'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsīnni, ki matsinasiu'ats.

23 Annōk' mat'sīmōk istisūpipum'ani ōkhs'ksōkkui, ai'okhtsimiu Atsim'epoawsīnni, ki mokōm'otokhtsīmaie; ki itsin'asiu, stsikix, kep'p'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi.

24 Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsinaiisīnni netum'an'istsiu Nīn'au, annōk' ai'sūpipumauōk ōkh'sisūpipum'ani otsin'sīmman;

25 otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiuaie, ki ōkh'sisūpipumani ipa'soksūp'pipumau makap'sūpipumani, ki itsis'tapu.

26 Ki otsūs'kissi mattuyis, ki otsin'assi, i-tūm'in'akuo makap'sūpipumani.

27 Ki Nin'au otapautomokix otsito'taak-ax ki an'istsiauaie, Nin'a, Kikūt'tai insīm-atto'p'a ōkh'sisūpipumani kītsinsīmman? Tse-ma ito'to makap'sūpipumani?

28 An'istsiuax, Katum'a otap'istutūksīn-aie. Ap'automokix otan'ikax kikūt'ōkh-sitūkipa nōk'ittotosinan nōk'sauotsīsīnan-iau?

29 Ki an'iu, Sa; sauau'tsīmīnoainikiau, makap'sūpipumani, kōkskakūm'sauotsipuaii ōkh'sisūpipumani.

30 Unnianist'sūsksīsau mōk'itotosi pokiak'sīnni: Ki pokiak'sīnni oto'si, nitak'otūmanis-tai'au ai'pokiakix, matom'omoipotokau ma-kap'sūpipumani, ki is'ksi'pikau kōk'kītsetsīns-issuaiau; ki istūp'omoipotokau napaiēn'insīm-man nitapaiēn'iokoai.

31 Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im istisīn'naiisīnni netūm'an'istsiu mustard istisīu'sīmman, annik' mat'sīmōk nīnau, ki ai'sūpipumau otsin'sīmman;

32 Itsīs'tūpskaiinūkotsiaie kōnai'insīm-manists; ki sūs'kissi, itsīs'tūpomūkkui'au insīm'manists, ki itsīs'tsīsasiu, ki paiu'tax itoto-iau ki itoko'attomīax isto'kūniksīsts.

33 Stsik'i parable an'istsiuax; Spots'im istisīn'naiisīnni nitūm'an'istsiu itai'kopūtsaupi, annik' mat'sīmōk ake'u, ki kaias'attom ni-oks'kūmi omūk'okosix, napaiēn'itui'tsiau, ki ikōnai'kopūtsopiau.

34 Am'ostsk Jesus ikōnai'sītsīpsattsīuāsts matap'pix parables itai'sītsīpsattsīu; ki sau-

omai'sitsipsissi parable matomaisitsipsatsiu-atsax:

35 Möksenüp'an'istossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitaks-e'poattopiau annists'isk kai'sattop'istsk ksök'-kumã sauomap'ãstotoawsi.

36 Ki Jesus ails'tüpskuyiuax matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otüksin'ĩmatsax otsitota'akax, ki an'iau noksksin'ĩm'atsokĩnan parable makap'itaisüppipumau pi Insĩm'man.

37 Noküt'an'istsiuax, Annök' itai'süpipum-auök ökh'si Insĩmmani Nĩn'au okku'yi am'ini;

38 Insĩm'man konai'tappiua; ökh'si Insĩmmani, nĩn'naiisĩnni isto'kos'ix; ki makap'ĩnsĩmmani, Sauum'itsitappiua o'kosix;

39 Katum'a annök' ai'süppipumattomësts, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sĩnni ksök'-kum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsim'otokatãtsĩsau,

40 Man'ists'au moipitükkipiau makap'insĩmmani'ists ki man'istse'tsin'itspiu; ak'ũn'istsiu aiksiuo'si annom' ksök'kum.

41 Nĩn'au okku'i aks'istüpskuyiuax otatsĩm'otokatatsix, ki ak'omoipotsĩmiauësts ikõnau'kapi'ists ki anniks'isk matap'pixk, sauum'itsitappiiau ak'omoipotoyiuax;

42 Ki akitsipst'apiksĩtsiaua omũx'tsi; an-nim' ak'itstsiaua asain'sĩnni, ki satse'kĩnani.

43 Mokõm'otsitappix akotũm'ĩk'kũnasuyei-au, manists'ĩk'kũnasuyipi nato'si, un'oauai otsĩn'naiisĩnni, akots'ĩk' kũnasuyiauaie. Annök'itokh'iuök ũnanistokh'tsĩms.

44 Stsĩki, Spots'im istsĩn'naiisĩnni nitũm'-

an'istsiu treasure kaias'attomaie inslm'man;
kon'issi nln'au, mat'aiksasattomaie, ki otse-
tam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'attopiēsts. ot-
okōnai'nan'ists, ki ipum'attomaie annik' in-
slm'manik.

45 Stsik'i, Spotsim Istsln'naiisinni nitūm'-
an'istsiu awkh'pumapiekuūn otap'sūmmōssi
ōkh'six pearls:

46 Kon'issi tuks'kūmi pearl akai'ixkīmasiu,
itsis'tapu, ki ipum'attopiēsts otokōnai'nan'ists
ki ipum'attau.

47 Stsik'i, spots'im Istsln'naiisinni nitūm'-
an'istsiu itau'mikaupi, annōk itsuia'pīxīmōk-
aie omūk'sikīmi, ki itomian'istomoi pitūkkiu:

48 Itui'tsissaie, itopits'ūsskōpattomiauaie
Issoots'i, ki ito'pīiau, ki ōkh'six itaisūppitsi-
iau Iskix; ki makaps'ix itsis'tapiksistsiaiu.

49 Ak'otūman'istsiu aiksiuos'i ksōk'kum: a-
tslm'otokatatsix ak'sipuksūpsūxiau, ki akai'-
aketaipiksistsiaiu Sauum'itsitappix ki mo-
kōm'otsitappix;

50 Ki akitsipst'apiksistsiaiu (*sauum'itsitap-
piz*) omūx'tsii; annim' ak'itsisiau asaln'slnni
ki satse'kīnani.

51 Jesus an'istsiu ax kikai'okhtslmipuauasts-
au annists'isk? An'istsiauaie, A, nln'an.

52 Itūm'an'istsiu ax Annōk' ai'slnakiuōk ūs-
kslnīmats'au spots'im Istsln'naiisinni, nitūm'-
an'istsiu nln'au, iko'yiūōk, sauauts'īmēsts
treasure manists' ki ūk'aisists.

53 Ki itūn'ists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosēsts
annists'isk parables, itsistūpa'atomaie.

54 Ki otsito'tosi otau'ūtauōslni otat'oiapio-
yimoai itsipst'ūkslnīmatsiuax, ki ek'skaie-

tökkiau, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsěsts am'-ok mokök'sinik, ki am'ětsk ot'omükapistutüksists?

55 Küttomai'sauamiu'ats ai'satsakiauă okku-i? Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? ki omu'pappiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas?

56 Ki ot'akemix oküttomaisauokönopokomok'atsax? Am'o Nin'au, Tse'ma itotsim'atsěsts annists'isk?

57 Ki its'tsskimskükiax osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet itüs'tsaköttau, sauomai'tapposiěsts otau'ösini ki otau'üt'okoai.

58 Otsauomai'tüksuai ün'nikaie itsauomapistutükkiu annim' akau'yiěsts ükkük'umapotüksists.

CHAPTER XIV.

ANNIK' Herod tetrarch okhtsim'attoměsts Jesus otap'istutsipists,

2 Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'istutsiměsts.

3 Herod ükai'eėniuaie John, ki ai's'ksipistsiuaie, ki itsok'inaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai.

4 Tük'ka John an'istsiuaie matökhsiu'ats kök'otoőssi.

5 Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap'pix, түк'ka Isksinnu'yiuaxauaie prophet.

6 Ki otai'totstsissi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikiptiu, ki itsüp'istutu-yiuaie Herod.

7 Itsiksis'toatsiuaie atoün'issinni mök'itto-kotossaie otan'istopiaie.

8 Ki oksis'tsi otsis'tok, ki an'iu, John Baptist otokön' istšup'potoat omük'okos ki annom' istoko'kit.

9 Ki omüx'ina itsik'oketükkiu: ki otütöan-is'si ki otopokau'yemix, ün'nikaie itani'u mök'okotösaie.

10 Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokitsiauaie John itsipsts'okiawpiaie.

11 Ki otokön' itsipuk'sipipotopaie, omük'-okos itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuün: ki ito'tsippotuyiuaie oksis'tsi.

12 Ki otüs'ksinimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostüm'i, ki ai'akotomiau, ki i'tappo-iau ki itünis'tsiau Jesus.

13 Jesus otokh'tsimsi, itsis'tüpaatomaie akh'iosatsis itsui'akhiosiu, ki ksis'tapsksök-kum itüpanistappo'aie: ki matap'pix otokh'-tsisau itsiksiu opokiu o'ianaie, otakáp'ioyimo-auësts süx'iau.

14 Ki Jesus itopitsissoa'atomäie, ki nan'nyuax akai'tappix, ki kailm'iuax, ki ikut'tutu-yuax otai'oktokosimoauax.

15 Ki otai'istükköpsi, otüs'ksinimatsax ot-sitota'akax, ki an'istsiauaie, annom' ksis'taps-ksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiis-šinna ünñstüps'skos, mök'ittapposi akap'io-yists, mök'opumattosi aaü'öšn.

16 Ki Jesus an'istsiuax, matokuiistapu'iau-ats; kotok' möks'auattopiau.

17 Ki an'istsiauaie, annom' nitsinan'auists nšittu'yi ke'tanists ki na'tokümi mammix'.

18 An'iu, puk'sipiprotokikau.

19 Ki an'istsiuax kõnai'tappix mõk'opasax mattu'yikui; ki mat'simēsts nīsittu'yists ke'tanists ki na'tokūmi mammix', ki, otspisūp'si itatsim'etsimēsts, ki itau'minotsimēsts; ki ikotsiū'ax otūs'ksinimatsax ke'tanists, ki otūs'ksinimatsax ikotsiū'āsts o'tappiisīna.

20 Ki ikõnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simēstsiu pi'nikēsts itatsi'ists na'tsikoputtuyi Isksimmatūk'iīssokaiists.

21 Ki anniks'isk au'yixk nīsitsi' omūk'sikepīppix nīn'ax, ki akex, ki pokax'.

22 Ki Jesus eikak'imatsiuax otūs'ksinimatsax mõk'it'sūppopīsax akh'iosatsis, mõkotom'apūmmosax, otsakiai'stūpskoōsaie otappiisīna.

23 Ki otsis'tūpskoōsax otappiisīn'nā, itsitamīssō' nitum'mo mõkatsimoiikasi; ki otau'tūkkussi itsittau'piu.

24 Ki akh'iosatsis ai'itūtsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tūk'ka, umut'totsūppopi.

25 Ki nīssō'yi Iskska'tūksinī koku'yi Jesus itsitappo'ax, omūk'sikīmi itokh'itauauōkau.

26 Ki otūs'ksinimatsax otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omūk'sikīmi, ap'aitsitai-au, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau.

27 Ki Jesus kaiip'sitsīpsatsiuax, ki an'iu, Ōkh'sitūk'kik; nitam'i; Piniko'puk.

28 Ki Peter nokūt'ān'istsiuāie, Nin'a kūm'āmieniki an'kit ksēsto'a nōk'itotosi nōk'itsitūpauauōkasi omūk'sikīmi.

29 Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnīsa-atossi akh'iosatsis, itokh'itauauōkau omūk'sikīmi mõk'ittapposi Jesus.

30 Ki otsin'si^seik'sopuyi, itsi'ko'pum: ki otaumütüp'süppopiisi omük'sikimi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kōmotse'piokit.

31 Ki Jesus itüp'sauksikins'tsakiuaie ki its-
 ěn'iuai, ki an'istsiuai, ksęsto'a enũkau mai-
 tũk kiua, kumauk'saietũk kiks?

32 Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu.

33 Anniks'isk itsüp'popixk akh'iosatsis ito-
 to'iauaie ki atsimmim'miauaie ki an'iau, E'-
 mumi kitam'i Ap'istotok'iuā okku'i.

34 Ki otau'pummossau, itoto'iau Gennesaret
 istau'össini.

35 Ki annim' istsin'ax, ots'ksinnossau, i-
 tüp'skũkiau kõnũs'ksõk kum sa'akapotsi, ki i-
 totsip'iauaie ikõnai'oktoksix:

36 Ki au'kõmõnistsiauaie (Jesus) mõkskaks'-
 ĩxenĩsax oso'kõsim itssain'ikaists: ki man-
 ists'eipi kaien'imix ün'nineetsimi sokap'okut-
 totoax.

CHAPTER XV.

AI'SINAKIX ki Pharisees, Jerusalem istsi-
 tappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau,

2 Tsanistapiuats umut'ünistüpaipixipiau ũk-
 aitappix otũn'issu aiauests? oyis'sax ke'tan,
 matũstsĩmiu'ax.

3 Nokũt'anistsiuax ku'maukanistüpaipixip-
 uaiĩsks Ap'istotokiua otse'poawsinni kõk'sat-
 sũuai kiksĩs'tapũnissuai?

4 Ap'istotokiua an'iu, atsimmim'mĩsau kln'-
 a ki kiksĩs'ta; ki, annõk' ai'pakosĩnikuyiuõk
 un'ni ki oksĩs'tsi, unnianistse'ĩnsä.

5 Ki kitan'ipau annök' an'istsiuök un'ni ki oksis'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokuinanipi nēsto'a,

6 Ki kūt'atsīm mīm mīuax un'ni ki oksis'tsi. *paio'toau*. Kitse'poawsuauēsts kumut'sai-epumapīstutsipaie Ap'īstotokuia otse'poawsīn.

7 Kitsiksis'tapokōm motsitappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu,

8 Am'ox matap'pīx nimut'astokokiau mau'ēsts, ki nimut'atsīm mīm mokiau oto'ūniuauēsts: ki u'skēttsipōppuauēsts nitsīp'piokok-īēsts.

9 Nitsiksis'tapatsīm mīm mokiau, ök'au mait-sīpīsts āt'suai īksīn īmats'iauax nīn'ax otan'ipauēsts.

10 Ki nan'nikōttsiuax o'tappiisīna ki an'istsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok;

11 Annik' itsūp'popiik maōi'i matokapīstotok'atsaie nīn'aii; annik' sūk'siik maōi'i itokapīstutuyiu'aie nīn'aii.

12 Ki otūksīnimats'ax otsītota'akax ki otan'ikax kikūt'ūksīnīpa Pharisees otsīs'kūksau otokh'tīsau annik' e po'awsīnik?

13 Ki nokūt'ūniu, kōnai'sūpipumanīsts Nin'a spots'im okūt'taisūpipumatpītsi ak'sūskōpattpīēsts.

14 Aman'pafokau; naps'tsi otūppīn nūkiau naps'tsīx. Ki naps'tsiuā ātūppīn' nūssi naps'tsi'i, atūn'īaksīnīnī akai'akitsūppopīiau.

15 Peter itūman'istsiuāie, nokksīn īm'atsokīnan am'om parable.

16 Ki Jesus an'iu, kikūt'taisakīaisauaiokh-tīmīpiuaua?

17 Kiküttaisauaiokhtsimipuaua, annik' it-süp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop?

18 Ki annists'isk itsüks'isk maoi'i u'skëttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie nln'aii.

19 U'skëttsipöppi itsüks'ësts sauum'itsitsitanists, inik'sists, auök'otanists kõmos'ists, itüp'saie pitsinni, atauün'issists;

20 Am'ostsk itokap'istutuyiauaie nln'ai'i; ki maks'oyissi otsauomüs'tsilmissi matokapis-tutuyiuats nln'aii.

21 Jesus itümistüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon istsoots'ists itsitap'po.

22 Ki sat'sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsuaie, ki an'iu. Kim'okit Nin'a, David okku'i! nitün'na eiko'ksistutoan maka'pistaaw.

23 Ki matsitsitsipsattsuatsaie. Ki otüs'kslnimatsax otsitota'akax ki otau'kõmõnikax ki an'iax Ünnistüp'skös; nitüksauasaine'po-ñkInan.

24 Ki noküt'anistsiuax, nikak'itüpskoko Israeli istat'stanix emük'ikInailx.

25 Otsitümitota'akaie ki otatsim'mim mok-aie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit!

26 Ki noküt'anistsiuatie, matõkhsiu'ats mök'-otsissi pokax otsau'õsInoaii mökitüp'apixis-ësts imitax'.

27 Ki (ake'uð) an'iu, E'mäniu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikësts Innissi'ists otsin'aimoauai otsitau'yipiaie.

28 Jesus itümok'anistsiuatie, Ake', omük'o kItaumi'tüksinni: Ünnianistsits'tsis kitsitsi'-

tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'inai annik' itai'-ksistsikumiopik.

29 Ki Jesus itsis'tüpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomük'sikimi; ki ita'misso nitum'mo ki itau'piu annim'.

30 Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokoni'iauax üs'tsekaiix, naps'tsiox, küttaiai'puyix, iko'müksix, ki akaiëm'ix stsik'ix ki Jesus oköt'sists itsin'apiksistsiauax; ki ikut'tutuyiuax:

31 Ki kõnai'tappix ek'skaletükkiu, otsinno'össau'ax küttaiai'puyix otse'puyissax, ki iko'müksix otokut'totoösax, ki üs'tsekaiix otatau'ökäsax, ki naps'tsiox otsaps'ax: ki üs'tsaköttsiau Israel istap'istotokii.

32 Jesus itüm'in'niköttsiuax otüksin'imats'ax, ki an'iu, nitai'kimaiau o'tappiisinna nioks'kai ksistsiku'ists nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksistüpskoauaxau. otau'notssau ökskakümitseni'au. mokso-ku'i.

33 Ki otüksin'imatsax an'istsiauaie Tse'ma nõkitotsipinan'a ke'tani manisto'mükopiau mök'otokušests o'tappiisinna?

34 Ki Jesus an'istsiuax, Tsanetso'a ke'tanists kitsinan'oauests? Ki an'iau, Ikit'sikaiiau, ki unna'tosimi inük'umix.

35 Ki an'istsiuax o'tappiisinna, ksök'kum mökittopasax'ax.

36 Ki mat'simests ikit'sikaiests ke'tanists ki mammix', ki a'tsimoiikau, ki a'minotsimests, ki ikotsiu'ax otüksin'imats'ax, ki üksin'imats'ax ikotsiu'ax o'tappiisinna.

37 Ki ikõnau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'-

sīmiau pinikēsts Itskim'iauēsts ikīt'sikaii is-
ksīm matūk'isokaiists itui'tsists.

38 Anniks'isk au'yixk nīssoyīm'i omūk'sike-
pippix nln'ax, ki akex, ki pokai.

39 Ki itsis'tūpskuyiu o'tappiisīn'na, ki it-
sīt'sūppopiu akh'iosatsis, ki ito'to Magdala
istssootsists'i.

CHAPTER XVI.

PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki
as'saksksīnnuyiauaie, ai'puīnūmiau mōkan-
is'tsīnnomoōsax spots'im istap'stosīnni.

2 Nokūt'anīstsiuax, autūkkus'si, kitan'ipu-
au ak'etameksistsiku; āmawk'issoksisitsiku-
ists.

3 Ki ksīskūnna'tūnnīssi, ak'akapiksisitsiku
annok'ksistsikui, amawk'issoksisitsikuists ki
ikikīn'inatsiu. Kitsiksis'tapokōmotsitappian-
suai! kitokot'ainipau assoksis'tsikūists o-
stokso'auēsts; ki kimatokot'ainipau annists'-
isk ksistsiku'istsk istap'stosists.

4 Otsanum'itsitappiisīn'na ki otau'ōkotai-
tappiisīn'na ap'satsīmiau apsto'sīnni; ki mat-
akokotau'axau apsto'sīnni; prophet Jonas ot-
ap'stosīnni akokotauaie'. Ki skītsiu'ax ki its-
is'tapu.

5 Ki otūs'ksīnīmatsax otau'pūmmosau
pakhts'esailsksīnīmīau mōk'atūksau ke'tani.

6 Jesus itūm'anīstsiuax Mokōk'ik ki isks-
kats'ik Pharisees ki Saducees istsi'kopūtsketat-
sīsan.

7 Ki ai'sītsīpsattseiau, ki an'iau, nimatots-
ipīnan'a ke'tani,

8 Jesus otsinno'ösax, an'istsiuax, Inük'au-maitükkix, kumauk'sitsipsättseipuaaaisks, kit-sauo'tüksuai ke'tani?

9 Kiküt'taisakiaisau okhtsimipuaua, kiküt-taisau üksinipuaua nīsito'müksikepippix matap'pix İstsiİttu'İsts ke'tanİsts, ki tsanetso'ă kitots'ipuauēsts İksİmmatük'İsokaiİsts?

10 Nİstoyİm'i omük'sikepippix matap'pix İstokİtsikaİsts ke'tanİsts ki tsanetso'ă kitots'ipuauēsts İksİmmatük'İsokaiİsts?

11 Kumauk'staiokhtsimipuauaaisks kimat'sİtsİpsattopuau'ats ke'tani, kökİskskatsİssuai Pharisees ki Saducees İstsi'koputsketatsİsau?

12 Itüm'İksİnİmiau matsemİu'atsax möks-İskatsİsaİe ke'tani İstsi'koputsketatsİs, ki ai'semİuaxmöks'İskatsİsaİe Pharisees ki Saducees ots'ksİnİmats'tüksuaİax.

13 Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'süp-poötsesattsiuax otüskİnİmats'ax, Tsa ani-u'axau, matap'pi nesto'a nİn'au okku'i nök'üm-si?

14 Ki an'iau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Eliās: ki stsik'ix, Jeremias, ki stsik'ă prophet.

15 An'İstsiuax Tsa kitak'anipuau nök'üm-si?

16 Ki Simon Peter noküt'anİstsiuaİe ksęsto'ăkauk Christ, Ap'İstotokİuă ipai'tappİuük okku'i.

17 Jesus noküt'anİstsiuaİe kitatsİm'si, Si-mon BarJonas. Ik'sİsakuyi ki aa'püni kimat'üskİnİmatsok'astsau: nİn'a spots'im *kit usksİn-İmats'ok.*

18 Ki kita'atanİsto, ksęsto'ăkauk Peter, ki am'om ok'otoküm nİtak'İttokhitokoİska

church; ki Hades istokh'sepistanists matakatsiu'atsaie.

19 Ki kitai'akokoto spots'im istsln'naiislnni itotai'kauaipixlxtükiopi; ksök'kum kitai'akomianlstomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksök'kum kitai'akomianlstapotsippi spots'im ak'itapotsip.

20 Itüm'anlstsiuax otüsksn'lmats'ax mökstaitslnnikoösax'aie os'o'i otüm'si Jesus Christ.

21 Annik' Jesus itaumütüp'anlstslnnomoyiuax otüsksn'lmats'ax manlstakittappopi Jerusalem, manlstaks'ipuinaistoto'awpiauaie omüx'lmix ki omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki manistaks'enitawpiauaie, manistaks'ipuauisto-toawpiauaie nioks'kai ksistsikui.

22 Peter itümo'toyiuaie, ki aumütüp'sitslpsattsinaie, ki an'iu, Nin'a kökünlstslp'piokosi; matakittotstsiu'ats ksësto'a.

23 Ki itapotükau'aie, ki an'lstsiuaie Peter apüt'tokokit, Satan; kök'kitstsskimsküki; kimatsskümau'ats Ap'lstotokiüä kitsksska'tüksists annom' ksökkum.

24 Itümanlstsiuax otüsksn'lmats'ax lsttsi'ki matap'pi makopokiuo'össi nësto'a, ünnianlst'auütsiklmatslstotos, ki ünnianlstto'tsis otauai'staksinni, ki ünnianlstopokiuos nësto'a.

25 Annök'aiakitsikömotsepiosiüök opai'tappiislnni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappiislnni, nëstoi umutak'atstomaie, ai'akokonimaie.

26 Tsanetso'ä matap'pi ak'okui'lstüpasokui'lm'ats minan'attüssi kõnüs'ksökkum, ki atsto'si

otsipai'tappiisinni? Awx'a otai'akokotawpi-
aie opai'tappiisinni?

27 Nin'au okku'i akototo'yinaie Un'ni ots'-
tsapinasinni ki oto'tokatatsix akopokiuo'iax,
ki kōnai'tappix manistsi'piēsts otap'otūksuan-
ēsts ak'ūnistokotsiuax.

28 Kitau'mūnistopuau stsik'ix annom' itai'-
puyiau, matakstattsīm'axau eīno'sinni otsau-
omai'noōsau nīn'au okku'i otsīn'aipuksīpusi
mōks'īnaiisi.

CHAPTER XVII.

OTAIKSIUO'ĒSTS nauyi ksistsikuists
Jesus mat'toyiuax Peter, James, ki John o-
skūn', ki itūnistūpīp'iuax spī'tummo.

2 Ki otsakiaīnoōsauaie it'oketsistūmiīn-
ai; ki ostoksis'i īkkūn'natsiu'aie manist'īk-
kūnnasuyipi nato'si, ki otsistotos'ists ksix'īn-
atsiēsts manisti'ksixīnatspi ksistsikui.

3 Ki sat'sit, itsina'kuaiēmiau Moses ki
Elias, ki ai'sitsīpsattsiuaie.

4 Peter itūm'anīstsiuaie Jesus, Nin'ā, ōkh'-
siu annom' nōk'itaupisīnan: ōkh'sitūkkiē-
niki, nōkapīstutisīnan annom' nioks'kai a-
pīmanists; tuks'kāi kōksinan'attosi, ki tūks'-
kaii Moses mōksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias
mōk sinanattosi.

5 Otsakiai'puyīssi, sat'sit īkkūn'aisoksis-
tsikuyi ituyī'kūnakoaiāu: ki sat'sit, epo'aw-
sīnni itots'tsiu assoksis'tsikui, ki an'iu, Am'o
nitūk'omīmokos nitsekōkh'sīm mau; ōkh'tok.

6 Ki ūksnīmats'ax otokh'tsīsauaie itopi'iau ostokso'auēsts, ki eks'kaikopumiau.

7 Ki Jesus ito'to, ki itsīxen'iuax, ki an'iu, Nipuaūk', ki piniko'puk.

8 Ki ot'sūpsau matsīnnuyiau'axau matapix, kaks'Innuyiau Jesus.

9 Ki nitum'moyi otsīnīssat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanīstok matap'pi kitsīnip'uauests, Nīn'au okku'i otsauomāt'sipuasi eīnsīn'ni.

10 Ki otūs'ksnīmatsax aisūppoōttse sat tsi-auaie, ki an'iau. mauk'auanīksīxau ai'sīnakix ak'otomoto Elias?

11 Ki Jesus nokūt'anīstsiuax, E'mūn-
iu, Elias ak'otomoto, ki akokōnau'kōmoto-
tom.

12 Ki kitan'īstopuau, Elias ūk'auto, ki matsksīnnuyiu'axauaie ki nitsīstutuyiau-
aie manīstūp'stapiau. Neto'yi akūnīstai'pu-
Inattsiauaie Nīn'au okku'i.

13 Itūm'īksnīmiau ūksnīmats'ax u mut-
ai'sitsīpsi John Baptist.

14 Otsito'tosau o'tappiisīn'na, nīn'aii otsi-
to'taakaie itsito'topīstuk sīsanō'pīnaie, ki
an'iu,

15 Nīn'a kīm'īs noko'a; au'atusīnau ki
eks'ipuīnūm: ai'kapitsuiopiu istsiī ki ai'kap-
itsuiopiu okke'.

16 Ki nitsitotsip'iaiauaie kītūsksnīmats'-
ax ki matokotokuttotu yiuaxauaie.

17 Jesus itūm'āniu, o'sauomaitūkkesīnna ki
otapok'apitappiisīnna! Tsanetsō'a kitako-
pokau'pimopa? Tsanetsō'a kitak'itsitatto-
puaua? Pukīpīp'potokīk.

18 Ki Jesus se'itsip'sattsiuaie sau um'itsi-staaw; ki itsüksiinai; ki annik' pokau' ikut'-totoau.

19 Üksin inats'ax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, nu mauk'sau okotsa tšppi ksistünan?

20 Ki Jesus an'istsiuax, Kitsau omai'tüksinni: kitau'mün istopuau, kemük'enük otsissi kitau mai'tüksinni, man ist'omükopi mustard itotai'süpipumauopi kitak okot'an istop am'-om netum'moyi ök'üm istüpotosi omim', ki ak'itü pitsiu; ki matakitsitsipa kiküt'taakokotsistutsipu ai.

21 Am'oi ün an istap'pi matomai'süxiuats saiits'tsisiau a'tsimoiikani ki sau au'yisinni.

22 Ki otsa'kiitau pšsau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix:

23 Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, ak'ütsitsipua'atsau. Ki eks'kaikikinetük kiau.

24 Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tuyixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki au'iau, küt tomisau aiponitau'ats kitsin'aim?

25 An'iu, A, ki otsipš'si nap'ioyis Jesus i'tomsitsipsattsiuaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksök kum istšn'ax? Otäu üt'okosix, ki pie'tappix?

26 Peter an'istsiuuaie, Pie'tappix. Jesus an'istsiuuaie, o'kosoau ax matakotüm aiponitau'atsax.

27 Ki, nökstaisau'kosatsösau Is'tüpuuk omük'sikimi, ki suia'piksistšis amik'atsšis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakui-in'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tšisau, kitak'siponitanuni.

CHAPTER XVIII.

A NNIK' otūsksīnīmats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tūkka' mīstūpomūksīm'a spots'im īstsīn'naiisīn ni?

2 Ki Jesus ītsīn'īkōttsiuaie inūk'sipoka ki itūt'siki potoyiuax.

3 Ki an'iu, kitau'mūnīstopuau saīsau'aītsinoeniki, ki saie'tumanīstsīnoeniki inūk'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im īstsīn'naiisīn ni.

4 Annōk' aks'inūk'sipoka īstutosiuōk man-īst'inūksīmīpī am'o pokai'i, ītsīs'tūpomūksīm spots'im īstsīn'naiisīn ni.

5 Ki annōk' ak'autuyiuōk tuks'kai inūk'sipokai īstotosi īsk, nēsto'i nitau'tok.

6 Ki annōk' īstsskīm'skūkiats'iuōk tuks'kūmi anniks'īsk inūk'sipokaxk nitau'maitok, īxk, ōkh'siu pikiak'īokotoki kīn'attossae, ki īnets'īssi omūk'sikīmi.

7 Istsskīm'skūksīn ni it'okapiu ksōkkum, Istsskīm'skūksīsts ak'itoto'iau; ki annōk' nīn'auōk paiuk'sipīpotomōk īstsskīm'skūksīn ni, aks'ksīnīm aie maka'pī!

8 Ūn'nikaie kotsīs' ki kokōt'si īstsskīm'skūkiats'otsenikiau, kōksīnit'au, ki mīs'tūpapiksīstaiāu: itōkh'siu kōk'kitsipīssi opai'tapiisīn ni kōks'īstsekaiisi ki kōk'opokōksi, kōk'stai tūp'apixīkōsi kūttaiāiapunstsiuasi ki kitai'akokōtsīsts ki kitai'akotsīsts.

9 Ki koōps'pī īstsskīm'skūkiatsotseniki, sauau'tos, ki mīs'tūpapiksīsts: itōkh'siu

kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'küm mo-
öps'pa; kök'staıtüp'apixikosı küt'taiaiapuns-
tsiuasii, ki kitaiak oöpsix.

10 Mokök'ik kök'stauksıstotoawsi tuks'-
kümă am'oksk inüks'tsimix: kitan'ıstopu-
au spots'im oto'tokatatsuauax üks'skatsım-
iau Nin'a ostoksıs'aie spotsim otsitau'pıpi.

11 Nin'au okkui ito'to mökitsikömotse'pi-
ösaie annök' at'stauök.

12 Tsa kitüs'tapuan? Nin'au minan'attüssi
kepl'pi emük'ikınax ki tuks'kümü itün'ıs'ta-
pu, küt'tomisau üsskıs'ımiu'axau piksıp'pi pik-
sı'koputsi, ki küt'tomisauaitappo'ats netum'-
molsts, ki küt'tomisauapsüm mıuats anuök' nit-
tüppu'ök?

13 Ki iküm'okonoössaie, kitau'mün'ıstopu-
au man'ıtse'tametükkipıax piksıp'pi piksı'ko-
putsi otsai'ıs'tapusax itsıs'tüpskaie tame tük ki-
u annök' ikon'ımauök.

14 Neto'i omat'sitsitanats Kin'ă spots'im
tuks'kümü anniks'isk inüx'tsimixk mök'saiına-
kuaiıssau.

15 Stsik'i, kumu'pappiıpi sau o'kömotsısto-
totseniki, matan'ıstsıs'otsau o'kömotsitappi-
sinni, ksęsto'a ki osto'i namıs tsıtappiik; okh'-
totseniki kitse'motsau kumu'pappiıpi.

16 Ki sauokh'totseniki, tuks'küm tsöktau
na'tokumix pokıtappomısau, kõnai'poawsısts
möks'eikosau, otokh'tsısau na tsıtappix, tsoktau
nioks'kaitappix.

17 Ki sauokh'toüsax, an'ıstsıs'church: ki
sauök'h'tıssı church, ünıianısts'ıs sai'etükkiu-
ă ki publican.

18 Kitau'mün'ıstopuan, kitsit'aiıpiıpi ksök'-

kum, akitaiipip spots'im: ki kitsitapotsippi
ksökkum, akütsitapotsip spots'im.

19 Kimat'anistopuau, netum'anistsitsitai-
noainiki kitak'aukõmõnisuai, Nin'a spots'im
aks'istu to moyu axaie.

20 Natokümi tsoktau nioks'kümi nitsin'i-
kösim itsitomo'ouapi nüt'sitaitütsikiaupi.

21 Peter itümitotoaie, ki an'istsiu aie, Tsan-
etso'awtau numu'pappiipa nõksauumitsistu-
tuyissi, ki nõks'ksinnoõssi? akokitsikaiasts?

22 Jesus an'istsiu aie, Kimatanistopa iküt-
sikaiësts, ikitsikipuiësts ikit'sikaiësts.

23 Spots'im istin'naiisinni nitum'anistsiu
omüx'ina annök' ak'okõkitsimaiauök otsi-
tappim'ix.

24 Ki otau'mütüpükstük kisi tuks'küm ot-
sitotsippotokaie, ke'pi omük'sike pippoyi
mix'kimix otai'akokotopixaie.

25 Otsai'itsstissi mökokotõsai'e, Otsin'aim
an'iinaie mök'apikosaie, ki otoken'an ki
o'kosix ki otokõnai'nanists, ki mökotoku'yis-
ax mïx'kimix.

26 Otsitappimi itopistuksisano'piinaie ki
atsimmimmi'inaie ki an'iinaie Nin'a, pinan-
e'tükkit ki kitaksüpanis'tsokoto.

27 Ki annök' matap'piuök otsin'aim kai-
im'iu aie ki paio'toyiu aie ki ünnim iks'ksin-
nuyu aie.

28 Ki neto'ök matap'piuök süx'iu, ki tuks-
küm'i otopok'apotük kimix ikon'oyiu aie otai'-
akokok'isk kep'p'pii a'pünasainix; ki een'iu-
aie, ki paiu'tsinu aie ki an'iu, Ponitat' kitai'-
akokokipix.

29 Ki otopokapotük kim'i itopistuksisano-

piinaie, ki aukõm'õnistsiuaie, ki an'iu, piinae'tük kit ki kitaksüpanistsokoto.

30 Ki matõkhsitük kiu'ats; ki itappo' ki itsipsts'tapiksistsiuaie itai'okiakiopi, otsauomaisüpanistsiponitasaie mõkstaisüksaie.

31 Otopok'apotük kimix otsin'is'sax'eks'kakikinetük kiau, ki ito'toiau, ki otsin'aimoauai aiitsinikuyiauësts.

32 Ki otsin'aim otsin'nikõttossaie, an'istsiuaie, Sauum'itapotük kiuä, kitai'akokokipix kitsin'omo kitan'ikipi:

33 Kan'is'tsikimopi kumauk'sauanistsikimaisks kitopakap'otük kimokä?

34 Ki otsin'aim istse'tük ki'inai, ki itsitüpu müts'kaiuaie pu'inaitappix otsauomai'süppi-pomitassaie.

35 Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotokoau saisin'iminoainiki ku'skëtsipõpuauësts kumut'aukõmaupuai kumu'pappiipix.

CHAPTER XIX.

KI Jesus annists'isk epo'awsists otaiksiu'at-tosësts Galilee itsistüpa'atomaie, ki Judæa istsoots'ists, Jordan mīs'taputsim, itoto':

2 Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annim'ikut'totoyiax.

3 Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiauaie ki an'istsiauaie, õkhsiu'ats nīn'au kõnai'nükünistapists mõk'anistüpskoõsaie otokem'an?

4 Ki noküt'anistsiuax kikütanistop'ats

sinak'sin, annök istsitsap'istutuyiuökax ap'-
istutuyiuax nln'au ki ake'u.

5 Ün'nikaie nln'au itai'akskitsiuax un'ni
ki oksis'tsi, ki ai'akükomimmiu otokem'an:
ki akitum'anistoksisakumiau.

6 Ün'nikaie matsistoküm'axau, itse'tuman-
istoksisakumiau. Ap'istotokiua otsipo'to-
topists, pinits'tsis matap'pi mökai'aketotos-
ests.

7 An'istsiauaie, mauk'anii Moses ök'oko-
tösi sinak'sin, ki ök'ünistüp'skoawsi?

8 An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokou
kitse'us skëttsipöppi suai, kökotünistüp'skoös-
suai kotokem'anoauax; ki istsitsi'i matütün-
istsiu'ats.

9 Ki kitanistopuau annök' akünistüp'sku-
yiuök otokem'an, sauau'ökotasaie, ki otai'ka-
okemaitaii stšik'i itau'ökotau: ki annök' i-
kem'attauök itüp'skoauök, itau'ökotau.

10 Otüşksinimatsax anistsiauaie Ünbian-
ists'issau nin'au ki otokem'an, matökh'siu'ats
mök'okemsi.

11 Ki an'istsiuax kõnai'tappix matokot'-
otsimaxaie annik' epo'awsnik, anniks'isk i-
ko'taxk nitotsimiauie.

12 Itstsi'i iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stšik'-
ix matappix iuai'itsiaua, ki stšik'ix iuai'it-
astotosiau, Spots'im istsinnaisinni umut'uai-
itastotospiau. Annök' ikot'totsimök ünbian-
istots'isaie.

13 Inük'sipokax itotsipotoaii mök'ittokhit-
siklins'tsaksax, ki mökitatsimoiikasi: ki ūs-
ksinimats'ax an'istsiaua unnai'e.

14 Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'si-

pokax ki pinan'is'tokau nökstai'puk'sipaa'isau.
 Ün'nian'istaps'iau spots'im ist'sin'nai'sin'ni.

15 Ki itokhitsik'ins'tsakiuax, ki its'is'tüpaatomaie.

16 Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoi'inaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsan'istap'ia nök'ökhs'istutsipi, nökokuinan'si üsk'sipaitappiis'ni?

17 Ki an'istsiuai, Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitsipa ökhsi; nituks'kümi, Ap'istotokiuä itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiis'ni, sat'sitšests okök'its'im'ists.

18 An'istsiuai Tsistsimä? Jesus an'iu, kimataksenik'ipä, kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa, kimatakitüp'saie pitspa.

19 Ükomim'misau kin'a ki kiks'stä; ki, kitak'an'istük'omim'mau kitopokau'pimau kan'istük'omim'mospi.

20 Man'iköppi an'istsiuai. nitokön'üs'satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsan'istap'ia niküt'tom'üssatsipi?

21 Jesus an'istsiuai maksüpan'is'tsim'ini ki matap'iköttoaf kitsinan'ipi ki ko'ts'sau kim'a-tapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nēsto'a.

22 Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik'epo'awsinik, its'iki'kin'istapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists.

23 Jesus itüm'an'istsiuax otüsk'sin'im'ats'ax, kitau'mün'istopuau, ako'tsapsiuä ak'skotoitsipim spots'im ist'sin'nai'sin'ni.

24 Ki kimat'an'istopuau aks'istüpi'iks'istsapiu' camel mökotsisüppoksüx atünau'ksis istakün'ikai, ki matak'siks'istsap'lu'ats ako'tsapsiuä mök'itsip'issi spots'im ist'sin'nai'sin'ni.

25 Otŭksin'ĩmatsax otokh'tsĩmsax ek'skai-etŭkkiau, ki an'iau, Tŭkka' akokotsikŏmots-e'piau?

26 Ki Jesus ŭs'sŭmmiuax, ki an'ĩtsiuax matap'pix matokotsĩtutsĩm'axau; Ap'isto-tokiuā ikotokŏn'ap'ĩtutsimēsts.

27 Peter itŭm'an'ĩtsiuaiē, sat'sit, nitokŏnŭskipĩnan ki nitopokiuo'pĩnan ksēsto'a. Tsa nitakan'ĩstokuinan'ipĩnan?

28 Ki Jesus an'ĩtsiuax, kitau'mŭn'ĩstopuau, ksēsto'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nĩn'au okkui otak'ittokhittau pĩssi ots'tsapĩnaiso'pŏtsis, ksēsto'au kitak'ittokhittau pipuau na'tsikoput-tuyists asso'pŏtsists kŏkitokŏk'itsĩmattošau Israel'ĩstsĩtsikoputsix matap'pix.

29 Ki anniks'isk skĩm'ixk ok'auēsts, ki anniks'isk skĩts'ixk umu'pappiipuauax ki ot-akemoauax ki un'oauax, ki oksist'oauax ki otokem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsĩn'sĩmman'oauax, nēsto'i itskĩm'iauēsts, kepĩp'pi ak-okuyiau, ki akokuinan'attomiau ŭsk'sipaitappiisĩni.

30 Ki akai'tappix matom'six ak'sako'ĩssi-au, ki sako'ĩssix ak'otomsiau.

CHAPTER XX.

SPOTS'IM' Istsĩn'naiisĩni netoi'nitsiu nĩn'-au, nap'ioyis Istsĩn'aim, annŏk kŏk'kŏnĩsuxiuŏk mŏk'an'ĩstosi ap'autŭkkix, mŏkapoto-moyisax otsĩn'sĩmman.

2 Ki ŏkh'situkkisax mŏkokuyisax tuks'kai ksltsikui tŭks'kŭmi apŭn'asaini itŭp'skuyui-ax otsĩn'sĩmmani.

3 Ki nioks'kaii itai'ksistsikumiopi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuāx nam'itai'puyiax itau'pumopi,

4 Ki an'istsiuax nokōt'sitappoak insīm'man, ki mokōm'otsissi kitak'okotopuau, ki itappo'iau,

5 Nau'yi itai'ksistsikumiopi, ki piksu'yi itai'ksistukumiopi, mat'suxiu, ki netoi' mat'anistsiu.

6 Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumiopi, itsūx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itai'puyix, ki an'istsiuax kōnai'ksistsikuyi kumaukai'amitai'puisks annom'?

7 An'istsiauaie mats'itsitsipa matap'pi nōk'anikinān. An'istsiuax, Nokōt'sitappoak insīm'man; ki mokōm'otsissi kitak'okuinani-puau.

8 Ki autūkkus'si, insīm'man istśin'aim an'istsiauaie otap'otomoki, ninikōt'sisau ap'au-tūkkix, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau sako'issix, ki tūm'okotsisau matom'six.

9 Ki istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumiopi itaumūtūp'apotūkkix, kōnai'inax ikōno'kuyiau apūn'asaini.

10 Ki matom'six isto'sau, ūs'taiāu mōkoku'yisauaie stsik'i; ki ikōno'kuyiau apūn'asaini.

11 Ki otokn'yisauaie, itūpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis istōkhsin'ai,

12 Ki an'iau, anniks'isk sako'isix nituk'skau itai'ksistsikumiopi itapotūkkiau, ki kanistokotaiāu kanist'okokipīnan ki ksistsiku'i istiksistutsissīnni nitap'autūkki'pīnan.

13 Ki an'istsiauaie tuks'kūmi, Nap'ia, ki-

mat' omai kī matsi stoto pa: kikūt' tomai ōkhsi-
tūkkipa tuks' kūmi apūn' asaini?

14 Matsit' kitsinan' ki mīs'ta put; nitak' an-
istokotau am'o sako' issiu kan ist' okotopi.

15 Kūttom ōkhsiuats nitsinan' nan istsi-
tapi nōk' an istutsi issi? Kūtaukapiu'ats ko-
ōps' pi, mōk' ōkhsi issi nitsinan'?

16 Ki sako' issix akotom' siau, ki matom' six
ak' sako' issiau; tūkka akaiēm' ix nī' nikōttai-
au, ki un' natosimix mat' toai au.

17 Ki Jesus otsitūpam issosi Jerusalem, na-
tsi koputtsix otūs' ksīn imatsax itūn istūp ip' i-
ikax, ki an' istsiuax,

18 Sat' sit aitūpam issau' op Jerusalem, ki
nīn' au okku' i akitūpomūts' kau omūk' atoi ap-
iekuax ki ai' sīnakix, ki akūn istokō kitsimūt'-
tsiiauaie mōks' eīnsaie.

19 Ki akūtsitūp' omūtskau Gentiles mōkit-
apapisto toōssauaie, ki mōk its tsi pīs' ossauaie,
ki mōkau ai' stōsauaie; ots oks' kai ksītsi kusi
ak' ūtsipuau.

20 Zebedee oku' ix oksīs' toauai ipok' itoto-
miauax oku' ix, ki atšīm mīm' miauaie, ki au'-
kōm ōn istsiuaie tuks' kaii.

21 Ki an' istsiuaie, Tsa kan istsi tsitapa?
An' istsiuaie, Anit am' ox nitai' akokosix mōk-
ittapūsau kitsīn' nai sīnni, tuks' kūma netots'-
i, ki tuks' kūma e' aksīsauotsi.

22 Jesus an' iu, kimatsksīnip' uaua kitau'-
kōm ōn ikipuai, Kikūtai akokotsīm ipuai an-
nōk' kos' ōk nīmutai' aksīm ipūk? Kikūtai-
akokot ūstapīn ūkipuai ūsta' pīn ūksīnni nī-
mutai' ak ūstapīn ūkipi? An' istsiuaie, nīto-
kot' ūn istspīnan.

23 An'istsiuax kitak'ŭtsŭmipuan no'kosă, ki kitak'ŭstapŭnŭkipuan ŭsta'pŭnŭksŭnni nimut'ak'ŭstapŭnŭkiipi; ki nimatsinanestsau kôkokotosuai kôkittapŭsui netots'i ki e'aksŭsauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pix Nin'a ŭk'aisŭppŭtsŭstotomoyuax, *ot aksinan'-oaiu.*

24 Ke'pix otokb'tsŭmsau ŭtsŭmmŭm'miau-ax na'tsitappix ipapŭmmotseiix.

25 Ki Jesus ninikôt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksŭnipuan Gentiles otsŭn'aimoauax otain'-aiskotokoaiuax ki anniks'isk omŭx'ŭnaxk nokôtn'aiskotokoaiuax.

26 Ki mataketŭmanistsiu'ă ksŭsto'au: annôk'ak'omŭksŭmôk, ŭnan'istap'otŭksi;

27 Ki annôk' kitaks'ŭnnauŭkôk ŭnan'istap'otŭksi:

28 Nin'au okku'i matŭtoto'ats môk'apoto-moôsaie, môk'apotomoôsi umut'oto, ki môk'-itatsuaumŭtskotosi akaitappix opai'tappiisŭnni.

29 Ki otsŭstŭpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauie.

30 Ki satsit, natsitappix naps'tsŭx pitsiko'-otsim itau'pix otokh'tsŭsau Jesus umutak'itskosaie awk'umiau, ki an'iau, kŭm'okinan, Nin'a David okku'i.

31 Ki o'tappiisŭn'na ai'semiauax môkstaie'-puyŭsax: ki matsŭstawk'umiau ki an'iau kŭm'okinan. Nin'a, David okku'i.

32 Ki Jesus itsipuyiu, ki nan'nikôttsiuax, ki an'iu, Tsa kôk'an'istutopuan?

33 An'istsiauaie, Nin'a môksikau^opiisau noôps'pŭnanix.

34 Ki Jesus kaiim'iuax, ki itsiksen'iuax o-
ops'puauax, ki oops'puauax kau'opiau, ki ito-
pokiūo'iauaie.

CHAPTER XXI.

OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau
Bethphage, itum'uasuaie Olives an'istop
Jesus itup'skuyiuax na'tsitappix otusksinim-
ats'ax,

2 Ki an'istsiuax, akap'ioyis astsi'im Iysti-
pi'lk, ki kitakstumokonau usk'omukstokiua
aks'lskspistau, ki o'kosepokai ak'opokitai-
puyimiu: apo'tokau ki puk'sipipopotoklau.

3 Ki sitsipsatsenoainiki matap'pi, kitak'an-
istaiau Nin'a au'anistsiuax; ki ak'otumutsi-
tupskuyiuax.

4 Ikonan'istutsip moks'enupanistosiotau'-
iipiaie prophet ki an'iu,

5 An'istok Sion otun'ni, Sum'mis kitsin'-
ainau kitsipuksipa'ak, iklnis'siu, ki usko-
muk'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai usk'o-
muk'stoki o'kosaie.

6 Ki usksinimats'ax itappo'iau, ki Jesus
itun'istutsimiaux manistanistopiax.

7 Ki itsipuksipip'piauaie uskomuk'stoki ki
okose'pokai, ki itokh'itstomiau otsistotos'oau-
ests ki itsittokhitsi'iauaie ostoi,

8 Ki ek'akaitappix saie'kuyiauaie otsisto-
tos'suauests moksokui; ki stslk'ix kaiak'imiau
okun'iksists ki moksoku'i itokh'tumiauests.

9 Ki anniks'isk matap'pixk i'tomaumatto-
yixk ki itopokiūo'ixk, awk'umiau, ki an'iau,
Hosanna unnianistsitup'itsis David okkui: A-

tsīm'siu annök' aipuksipu'ök nin'a otsin'ikös-
im; Hosanna mīs'tūpsiu.

10 Otsitsipīs'si Jerusalem, konai'akapioyis
ap'aitsitaiāu, ki an'iau, Tūkka'ats?

11 Ki akai'tappix an'iau annök'auk Jesus
Nazareth istsi prophet, Galilee istauōsim'im.

12 Ki Jesus itsipim Ap'istotokiuā otatōi'-
apioyis ki anniks'isk itsipst'au mūtskotūkixk,
ki itsipstawk'pumaxk natoī'apioyis, itsai'tūpi-
ksistsiuax, ki au'ōtsuautuyixk otsit'aisinakī-
puauēsts ima'pīxmēsts, ki au'mūtskotūkixk
kūku'ix otsasso'pōtsuauēsts ima'pīxmēsts.

13 Ki an'istsiuax, Sīn'aip, Noko'ai ak'an'is-
top a'tsīmoīkapioyis, ki ksēsto'au kan'is'tuts-
ipuan kōmos'iepltsix oko'auai.

14 Ki naps'tsīx ki ūs'tsekaiix itsipstotoyī-
aiaie Natoī'apioyis; ki ikuttotoyiuax.

15 Ki omūk'atōiapiekuax ki aisīnakix, ot-
in'is'ēsts skai'pīssitapīsts otap'istutsipīsts, ki
pokax otsitsipst'awkkumsau natoī'apioyis, ot-
an'issau Hosanna ūnnian'istsitūp'itsīs David
okku'i, eks'kaaisauōkhsitūkkiau.

16 Ki an'istsiauaie, kikūttaiāiokhstīp'ā ot-
an'iīpiau am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A;
kikūttomisauan'istopa sīnaksīn, pokax ki ūs'-
stax maau'auēsts kumut'totssūpan'istsistutsip
istsak'sin?

17 Ki itskīt'siuax ki akap'ioyis ittūp'sūxki-
tsīmaie Bethany; ki annim'itsok'au.

18 Ki ksīskūna'tūnni mat'skitapposi ak-
ap'ioyis, itun'otsiu.

19 Ki otsitsīnno'ōsi moksoku'i omūx'ini-
istsīsī, itoto'aie ki matsitokonīmau'atsaie,
nam'itaitsiī suio'pokīsts, ki an'istsiauaie, Ūnni-

an'ist'sau ūsk sai'inasit ksěsto'a. Ki omūx'in-istsis sotūm'ikūn'ipisuiu.

20 Ki ūks'īn'īmat'sax ots'īn'īs'au, skai'etūk-kiau, ki an'iau, Mau'maikipikūn'ipisuiu!

21 Jesus an'istsiu'ax, kitau'mūn'istopu'au Aumaitūk'kienoiniki, saietūk'kienoeniki its-istuts'ipi omūx'īn'istsisi kimataksikaks'istuts-ipa, ki nokūt'an'istom'īnoainiki am'o nitum'moi, ūn'istūp'itsit, ki ūn'istūp'apiks'istūkit omūk'sik'imi; ak'ūn'istutsip.

22 Kitak'omian'istau'kōm'ōn'ipuai a'tsīm-oikainoeniki aumai'tūkkienoeniki, kitak'okokosuai.

23 Ki otsitsip'si natoi'apioy's, omūkatoi-apieku'ax ki matappix ot'omūxim'ou'ax ot-ūs'ks'īn'īmatstūksi ito'toiau'aie, ki an'iau, Tsan'istapotūm'aps'īn'na kumut'an'istutsipiau am'ostsk? Tūkka'kit'okokaii am'ok otūm-aps'īnnik?

24 Ki Jesus an'istsiu'ax kitak'oksūp'po'otse-sattopu'au tuks'kaii anik'ienoiniki kitak'ūt-an'istopu'au otūm'ap's'īn'ni numut'auan'istuts-ipi am'ostsk.

25 John otūs'tap'īn'ūks'īnni, Tsema itots'isiu'-ats? spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sits'ipsattse-iau, ki an'iau, mak'an'īnaniki spots'im; nit-ak'an'īnan, kumauk'stau'au maito'au ai'lsks'ix?

26 Ki mak'an'īnaniki matap'pi, nitstūnnau-īnaniau matap'pix; tūk'ka ikōn'auan'iau John mōko'prophetsi.

27 Ki an'istsiau'aie Jesus, ki an'iau, Nimat-okot'an'ip'īnan. Ki an'istsiu'ax, kimat-okot'-an'istopu'au otūm'ap's'īn'ni nimut'auan'istuts-ipiau am'ostsk.

28 Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kümi matap'pi, na'toküm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ä, matap'otükkit annok' ksis-tsiku'i nitsin'simman.

29 An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'i-sauaitsitau ki itsitap'po.

30 Ki matstsk'i itoto'aie ki mat'an'istsiu-aie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ä; ki matsitappo'atsaie.

31 Tüma' amoxi üs'satsima un'ni otsitsi-taniaie? An'istsiau-aie, Matom'siuä. Jesus an'istsiuax, kitau'mün'istopuau kitsauomai'pisuai Ap'istotokiuä Istin'naiisinni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau.

32 Tük'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisinni Istokh'sokui, ki kimataumaitoauan'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiau-aie: ki ksësto'au kitsin'is'uai kimatsakoisauaitsitapuaua kökau mai'toau suai.

33 Okh'tsik stsk'i parable, itstsiu' tuks'kümi nin'au, nap'ioyls Istin'aim, itsüppipumatomaie inslm'man min'istsix, ki itsistse'piskünattomaie, ki itatun'iakui itsin'iokkeimskaupi, ki spiap'ioyls itap'istutsimaie, ki itök'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsipio:

34 Ki otas'tsissi mln'ists otai'akitsetspiësts itüp'skuyiuax otap'otomokix ai'insimax mök'okuyis si Istin'ists.

35 Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomokix, ki tuks'kümi, itauaiak'iau-aie, ki stsk'i initsi'au-aie, ki stsk'i okotokix itau'aiakiau-aie.

36 Ki mats'itüpskuyiuax stsk'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiuax.

37 Ki sako'okhtsim, Itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmim miao noko'a.

38 Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'-istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nöksin au'at topinaniau otsinan.

39 Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie.

40 Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa' akan-istutu yiu'atsax anniks'isk ai'insimaxk?

41 An'istsiauaie, ak'sai'ina kuaiatsistutu yiu-ax anniks'isk sau um'itsitappixk, ki ai'akökku-matuyiu ax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie istsin'istsaits'ysau.

42 Jesus an'istsiu ax, kiküttomaisau anistopuai'isksix natois'ina ksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksistau ük aiokotoksapiokoiskai-au, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skaie'tsip' noöps'-pinanists?

43 Ün'nikaie kumut'anistopuai Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksësto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiixk.

44 Ki annök' ai'akittutütsin'issiu ük annök' ok'otoki, aksi'ksisiu, ki annök' matap'iu-ök ai'akittutütsin'issiu ük okotoki aksipin'iau.

45 Ki omük'atoiapiekuax ki Pharisees ot'okh'tsim sau parables, isksin'im'iau osto'au ai umutai'puyisaie.

46 Ki otap'süm mösax mök'sixenösax, üs'-stünnuyiaua x akai'tappix, tük'ka üs'tai au mök'si prophetsi.

CHAPTER XXII.

KI Jesus mat'an'istsiuax parables, ki an'iu,
 2 Spots'im'istsin'naiisinni netoi'nitsiu
 tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si.

3 Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksini-
 köttosaxax anniks'isk otüm'axk: ki matüs-
 kak'sipuksipuax.

4 Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'oto-
 mokix, ki an'istsiuax an'istok'au anniks'isk
 üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nits'o'ss-
 sin: nitap'otskinamix ki nitun'istakhtsimix
 ükainitaiou ük'okönaiksistsiau: Puksipa'a-
 tok okem'sinni.

5 Ki ap'etsimiauie, ki oksoku'ouests itap-
 poiau, tuks'kümi otsin'simman, stsik'i otsit'au-
 mütskotükkipi:

6 Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki
 au'ksistu'tuyiuax, ki initsiu'ax.

7 Ki omüx'ina otokh'tsim'si, itsis'tsetük-
 kiu: ki itüp'skuyiuax otseën'akemix, ki itsai-
 inakuai'stutuyiuax anniks'isk inik'ixk, ki
 itsin'simaie otakap'ioyimoauie.

8 Itüm'an'istsiuax otap'otomokix, ük'aiks-
 tsiu mak'okemsinni, ki anniks'isk üm'axk
 matsipumapsiu'ax,

9 Itap'poak moksoku'ists ki kit'okönaukon-
 oaxk üm'mokau mak'okemsinni.

10 Ki anniks'isk apotükkixk itsitap'poiau
 moksoku'ists, ki ikönau'moipiauax ot'oköno-
 konoauax makap'six ki ökh'six: ki itsüpan-
 is'tsimiau üm'max.

11 Ki omüx'ina otsipis'si möks'innoössax

üm max, nan'nyuiauie nñ'aii ikem'sinni ists-iso'kõsimi, mat'süpskõsattomaie;

12 Ki an'istsiuaiie, Napi'a, Tsa kan is'tsipi pa kitsau omai'süpskõsattosi ikem'sinni istsiso'kõsimi? Ki matsepuyiu'ats.

13 Omüx'ina itüm'an'istsiuax otap'otomokix is'ksiplotok otsists' ki okõt'sists, ki is'tüppippis, ki satüp'iksistsis ski'natsi; ak'itstsin asain'sinni, ki papüx'ekñikani.

14 Akai'tappix nanikõttaiau: un'natosimix mat'toaiiau.

15 Itüm is'tapuiau Pharisees, ki itau üt'ün is'tsiiau mök'itokonimõsauaie ote'poawsistsaie.

16 Ki ipokitüp'skuyiaua otüsksin imatsauaiax ki Herodians, ki an'istsiauaie, Nin'a, nñts'ksinipñan kitau'mñni ki kitau'mñ isksin imatstükki Ap'istotokiuã oksoku'i, ki kimatsum mau'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappiipiau.

17 Anik'ñan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsöktau mat'ök-siuats?

18 Ki Jesus nan'imaie otsau'okõm otsitappiisuai, ki an'iu kumauk'saksksin okipuauai-ists kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai?

19 Ün is'tsñüm mokik mñxkñm, kumut'siponitapi. Ki ito'tsipotu yiauaie nitai'pñna-sainiini.

20 Ki an'istsiuax, tükka' am'o ostoks's'ã, ki tükka' osñnaksñ'ats?

21 An'istsiauaie, Cæsar otsinan'. Itüm'an'istsiuax kotok' Cæsar otsinan'ists, ki Ap'istotokiuã kotok' otsinan'ists.

22 Otokh'tsimsau annists'isk epo'awsistsk

itskai'etūkkiau, ki itskit'siauaie, ki oksoku'-
auai itappo'iau.

23 Neto'ik ksistsiku'ik, Saducees, anniks'isk
an'iisk matsitstspats matsipuai'osīnni itoto'-
iauaie, ki ai'sūppoōtsesattsiauaie,

24 Ki an'iau, Nin'a, Moses itūni'u enī'si
nln'au, ki saitsstīssi pokax, oskūn' akokem'-
attsi'lnaii otokem'an, ki ak'ksistauūtto muyiu-
aie us'i pōkax'.

25 Annok' ikit'sikūmiau umu'pappiipix;
ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki ot-
sai'itstīssi o'kosix itskit'siauaie otokem'an o-
skūn' mōk'okemattosaie:

26 Neto'initsiu oskūni enī'saie, ki oma'to-
skūni ki ikit'sikūmiau ikōnen'iau.

27 Ki itsako'ieniu ake'u.

28 Matsipuai'osīnni tūkka' otakokeman'-
atsaie, ikit'sikūmīx? tūk'ka ikōnau'tuyiauaie.

29 Jesus an'istsiuax. Kitai'patsistutsipuai
kimatsksīnipuaiuēsts natoī'sīnaksists ki oto-
tūmap'sīnni Ap'istotokiūā.

30 Matsipuai'sax matokemiu'axau matap-
ikan'axau. Neto'nitsiau Ap'istotokiūā 'ota-
tsīm'otokatatsix Spots'im.

31 Annik' matsipuai'awsīnnīk kikūttomi-
sauanīstop'ats annik' kitan'īpik Ap'istotok-
iūā.

32 Nēsto'akauk Abraham otsinan Ap'isto-
tokiua ki Isaac otsinan' Ap'istotokiūā, ki
Jacob otsinan' Ap'istotokiūā? Ap'istotokiūā
enīx' matsinan'ouats, sa'kiaitappiix otsinan'-
ouax Ap'istotokiūā.

33 Ki akai'tappiix otokh'tsīmsau skai'e-
tsīmiau otūksīnīmats'tūksīnni.

34 Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupüts-
össax Saducees, itauütomoi'piotseiau.

35 Ki tuks'küni, lawyer, ai'süppoöttse sat-
tsiuaie, ki as'aksksinnuyiuaie, ki an'iu,

36 Nin'a, tse'a omük'o okök'itsimani ists-
e' poawsists?

37 Jesus an'istsiuaie, Kitak'ükomimmau,
Nin'a Ap'istotokiua kitoköna'uskëttsipöppi,
kitoköna'istaaw, ki kitoköna'itsitani.

38 Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni.

39 Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünist-
ükomimmau kitopokau'pimok kanistük'o-
mimmosp.

40 Annists'isk na'tckaistsk epo'awsists, i-
könaukökitsimanists ki prophetix otan'ipists
ikön'itaitsiiešts.

41 Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus
süppoöttsesatstsiuax,

42 Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tük-
ka'oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e.

43 An'istsiuax, David umut'ainistainiköt-
taupiaie Nin'ä, otanipi,

44 Ap'istotokiua an'istsiuaie nin'a, netots'-
i tüpo'piit, nökö'ünistutoösau kikatun'ix kits-
itautütsekau'pipi?

45 David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'an-
istoko'atsaie?

46 Ki matap'pi matsitstsiipa mökökotsit-
sipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik'ksis-
tsiku'ik matap'pi matoköt'sakosüppoöttse-
sattau.

CHAPTER XXIII.

JESUS itüm'sitsipsiux akai'tappix ki ot-
šksin imats'ax,

2 Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses
otsiso'pötsisaie itau'piau:

3 Ünrikaie kitomian'Istaniipuai sat'sik
ki nistutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan-
is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu-
axau.

4 Issoksis'tsists itau'monimiauēsts soku-
ēsts mökopa'tosau ki matap'pix otsistsouēsts
itotom'iauēsts; ki-osto'auai matakotsistupak-
iotsim'axauēsts tuks'kümi okit'suauax.

5 Otokönap'otüksuauēsts itsistuts'imiau-
ēsts möksinnu'yisau ma'tap'pix: itopüx'Istuts-
imiauēsts phylacteries, ki itomüx'Istutsimēsts
otsaieno'tüksuauēsts,

6 Ki ūkome'tsimiauēsts oye'tanists isto-
tom'apioyists, ki nato'apioyists istotom'i-
soöpötsists.

7 Ki otsitau'pīsau itau'pumau pi aiksema-
tsim'otseisin ni, ki möks'Iniköttosau, Rabbi,
Rabbi.

8 Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kits-
in'aimoauā, Christ: ki ksēsto'au kitokōnaix-
okoauax.

9 Ki Pini'niköttok matap'pi, annom' ksök'-
kum, kin'a; tuks'küma kin'oaua annök'
spots'im itau'piöök.

10 Ki pinitsin'ikükik Nin'ax: tuks'küma
kitsin'aimoaua, Christ.

11 Annök' omüx'lmök ksěsto'au, kitak'a-poto mok oau.

12 Annök' ak'omux'lstutōsiuök, aks'inüx-
Istutoau; ki annök' aksinüx'lstutosiuök, ak'-
omüx'lstutoau.

13 Kitaks'ksnīpuau maka'pi ksěsto'au ai'-
sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitap-
piansuai! kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'-
im Istīn'naīisīni: ksěsto'au kimatsitai-
pi-puau'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetom-
auaxau mōk'itsipīsau.

14 Kitaks'ksnīpuau maka'pi ksěsto'au ai'-
sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsi-
tappiansuai! Nam'akex oko'auěsts kitau'at-
topuaiau, ki kitaisūmiksIstapatsīmōiika puau:
mīs'tūpokapii kitakoku'yisui.

15 Kitaks'ksnīpuau maka'pi ksěsto'au ai'-
sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsi-
tappiansuai kitotūka'atau ksōk'kum ki o-
mūk'sikīmi kōk'itokonoōsi tuks'kūmā ma-
tap'iuā mōk'itanīs'tsitsitasi kanIstsi'tsī'tawpi
kitaumaitu'yīssi, kanIstūm'ipuai ksěsto'au
Hell oku'yix kitak'anIstsiIstokiailstutoauau.

16 Kitaks'ksnīpuau maka'pi ksěsto'au
kitsaps'tsiotūp'īnūkipuau, kitan'ipuau annök'
akitūp'ūtauūniuök omūk'atoiapiōyīs matsi-
kiu'ats, ki annök' akitūp'ūtauūniuök omūk'-
atoiapiōyīs Istō'tokuīlxkīm, aks'Istutsīmaie!

17 Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuau: Tsīm-
a' omūk'o. Otoku'iīlxkīm, ki omūk'atoiapiō-
yīs annik' itatsīm'mīmmiik otoku'iīlxkīm.

18 Ki annök' akitūp'ūtauūniuök altar, mat-
sikiu'ats; ki annök' akitūp'ūtauūniuök ko-
tūk'sīnni altar itokh'Its'tsi pi, ai'aksIstutsīmaie.

19 Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsipuau Tsīm-a' omūk'o, kotūk'sīnni, ki altar annök' itatsīm'etsīmök kotūk'sīnni?

20 Annök' aiakitüp'ütäuünüök altar, itap'ütäuünü altar ki mīan'īsttokhītstsi.

21 Ki annök' aiakitüp'ütäuünüök omūk'atoiapioyis, itüp'ütäuünü omūk'atoiapioyis ki annök' iko'attomök.

22 Ki annök' aiakitüp'ütäuünüök spots'im, itüp'ütäuünü Ap'īstotokiuā otspiso'pōtsis ki annök' itokhittaupiuök.

23 Kitaks'ksīnipuau makapi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitapiansuai! kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki īssoku'īsts kimatsatsipauēstsau, okök'itsīmanīsts, kīm'apiisīnni ki aumai'tūksīnni: am'osts ökh'si kök'satsisuaiau; ki mat'ökh'siuats kök'staiīstutsīssuai stšik'īsts.

24 Kits'aptsiotüpinūkipuau, kitai'soantsauau inūx'soīksīssi, ki kitait'sīstūmauau camel:

25 Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitapiansuai! kos'ā ki saiētsō'kosi.sauauts'i kitūs'siipuāiau, ki pīstots'im itui'tsiau minīk'otūksīnni ki auūt'tseisīnni.

26 Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pīstots'im kos'ā ki saiētsō'kosa mök'ūtsitsiksixīssi sauauts'i.

27 Kitsaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisee kitsiksīs'tapokōmotsitapiansuai! kskōken'īmanīsts kine'tūmanīstspuau ai'ökh'sīnīpiau sauauts'ītsi, ki pīstots'im itui'tsiau enix' okin'ouēsts ki makap'īsts.

28 Netoi'nitsiu ksěsto'au kltō'kōmotsitappi-
inipuu matap'pi, ki pīstots'im kitotuitski-
tsipuai ksīs'tapokōmotsitappiisīni ki sau um'-
itsitappiisīni.

29 Kitaks'ksīnipuu maka'pi ksěsto'au ai'-
sinakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitap-
pian suai! Kitap'istutsipuaiau prophetix ot-
oken'imanoauēsts, ki kita'nūtsistutsipuaiau
mokōm'otsitappix otoken'imanoauēsts,

30 Ki kitanipuu nitsa'kiai tappiipīnanopi
nīn'anīx otsa'kiai tappiisau nīs'tasau opoksisto-
kemaumūnanopiau prophetix otsa'apūnoau-
ēsts.

31 Ūn'nikaie kit'au ūtanipuu, ksěsto'au ūk-
auk anniks'isk matap'pixk initsixk' prophetsix
o'kosoauax.

32 Tu'itok kln'oauax otsau um'itsitappiisu-
auēsts.

33 Pitseksīnax, opl'exīnasīnna, Tsa'a kit-
akanīstupīs'tapixsattopats Hell istokōk'itsi-
mani?

34 Ūn'nikaie, sat'sik kitakittūp'skoaiau
ksěsto'au prophetix, ki mokōk'ietappix ki ai'-
sinakix: ki stsik'ix kitax'enītauaiiau ki kitak-
au'āistauaiiau; ki stsik'ix kitakitsipstūtsipīs'-
auaiiau kitatoi'apiōyimōauēsts, ki kitak'au-
ksistutuauaiiau amian'istakap'ioyīsts otai'ak-
itsipīsau:

35 Mōkittokh'ittaitisīssi ksěsto'au kōnau'-
kōmotsitappiaapūni ksōk'kum itsai'kimskaii.
Abel mokōm'otsitappiūā otsa'apūn itūpots'-
tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apūni-
aie annōk' kitsitsenitauauōk itūt'sikatsi o-
mūk'atoiapiōyīs ki altar.

36 Kitau'mūnistopuau kōnai'sistskā aunok' o'tappiisīna ak'itoto'iēsts.

37 Jerusalem, Jerusalem ksēsto'auā kitai'ni-tauaie prophetix, ki anniks'isk itūp'skuaxk ksēsto'auā ok'otoki kumutauauaiak'iauaiau, nōkstanistsikapunoipiaupi ko'kosoauax nīpuan'ā manīstau'moipiopi o'kosix ki kimat'ōkhsitsipuaūats!

38 Sat'sik, Koko'auai nam'itaitsiu kīt'skīt-omoko.

39 Kitan'istopuau, Issoots'i kimatakainok-īpuaua sauanenoainiki Atsīm'siu annōk' pai-ūksipu'ōk Ap'istotokiūā otsīn'ikōsim.

CHAPTER XXIV.

KI Jesus itsūx'iu ki itsīs'tūpaatomaie o-mūk'atoiapioyis ki otūsksīnimatsax ito-to'iauaie mōkanīs'tsīnnoōsaxaie omūk'atoiapioyis Ista'p'istutūksīni.

2 Ki Jesus an'istsiuax kikūttaisauainīpu-auastsau kōnai'istsk? Kitau'mūnistopuau, matakskīt'aupa okotoki mōkstaiīna'piksīstosi.

3 Otsīt'tokhitauplssi nitum'moyi Olives, ūksīnimats'ax isīmitoto'iauaie, ki an'iau, An-ik'īnan' Tsaīstsīs' akanītsiū'astsau? Ki tsa akanītsiū'a kitsipuksipusīni, ki punksōk'-kuasīsi?

4 Ki Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kōkstai-plstsīksīstutu'yisuai.

5 Akai'tappix ak'ūtsitotoiau nitsīn'ikōsim ki ak'aniau Christ nēsto'ākauk; ki ak'siplstsīksīstutuyiauaax akai'tappix.

6 Ki kitakokhtsimattopuiai auakaw'tseists ki mak'auakawtseists: Sats'sik kōk-stai'apai'sitasuai; konai'istsk ak'itsisiau; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats.

7 Aiok'auaua aksipua'tseiau aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu au'össinni, ki ak'itsisiu okh'-tokosists, ki ksök'kumă otaks'ikauopiists, ki akokōnau'toitsisiau.

8 Am'osts Istokōnau'mütüpipuīnawkuyiists.

9 Kitakaumüts'kakipuau kōkitapauksistutoksi. ki kitaks'enikoaiu: ki kōnai'okauaua kumutaks'tsimmimmokoau nitsin'ikōsim.

10 Ki akai'tappix ak'istskimskükiu ki ak-aumüts'katseiau, ki akau'kimotseiau.

11 Ki akaiēm'ix ksīs'tapsix prophetix aksipuaiu ki aksipksīs'tutuyiuax.

12 Ki sau'o'kōmotsitappiisinni otakau'osi, akai'tappix otükome'tüksuaii akstuyiaie.

13 Ki annök'eikak'īmauök umuk'itsipi aksikōmotse'piau.

14 Ki am'ok nin'naiisinni istōkh'sitsiniksinni ak'anistop kōnūs'ksök'kum, kōnai'okoaua mōks'ksniisauaie; ki umuk'itsipi ak'otūmitoto.

15 ninīm'īnnoainiki ūs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsīm'apii istai'puyissi (annök'an'istomök īnnists'ksinissi:)

16 Anniks'isk Judæa itau'pixk ūnnianisti-tūpoks'kasau nitum'moists:

17 Annok' itokh'itaupiuök oko'ai pīnūnists'īnīssaatos mōk'sauautsissi itsipsts'tsi oko'ai:

18 Annök' insImman itau'piuök pinüt'ün-
Istsskos mök'otsIssi otsİstotos'İsts.

19 Anniks'isk ipitap'piixk ki ūs'takataxk
aksksnİmiau makapi annists'İsts ksİstsi ku'İsts!

20 Atsİmoiikak kök'stautsİmutasuai stu-
yİssi, ki İssİk'opiİksİstİkui.

21 Annik' omŭx'ipuİnasİnni ak'İtsİtiu, is-
tsİtsİs'si ksök'kum, ki annok' manİsts'ipuİnaps-
pi, aksİs'tŭpŭnİtsİpuİnapsİu, ki İs'sotsk mat-
akotŭmanİstsİpuİnapsİu'ats.

22 Ki annists'İsts ksİstsi ku'İsts sauun'natsİs-
tutsİsİsts mat'akİtsİsipā matap'pi İtsİkōmots-
e'piaiau; aumai'tŭkkİxk, osto'auai İtunnats'İs-
tutsİmİsts annİsts'İsts ksİstsi ku'İsts.

23 Kŭmİts'tsiki matap'pi kitai'akaniki
Sŭm'mİs, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'-
maİtos.

24 Ksİs'tapsİx Christİx akİtsİpuau'iau ki
ksİs'tapsİx prophetİx, ki akanİs'tsİnnŭkiau o-
mŭk'apstosİsts ki pİsats'kasİsts; ki İkŭm'İtsİsİ-
ki aks'İpİstİksİstutuyİauax aumai'tŭkkİxk.

25 Sat'sik, kİkau'anİstopuau.

26 Kŭm'anİtsenİkiau sat'sİt ksİs'tapsksök-
kuyi ūn'amauk; pini'tappoat; Sa'sİt, sİmiap'-
İoyİsts ūn'amauk; pinaumai'tŭkkİk.

27 Ksİstsi kum' manİsttotsİpukİpupi umut'-
auttsİpi apinök'kuyi, ki manİtsİtŭpİkŭnatspi
ame'totsİ; netoi' ak'ūnİsttsİu nİn'au okku'İ
otos'aie.

28 Mŭksİnii otsİts'tsİpi, ūn'nİm pİ'tax ako-
mooi'iau.

29 Annists'İsts ksİstsi ku'İstsk İtsİpu'İnas-
İsts otaiksİuos'au, nato'sİ akski'İnŭm, ki ko-
kum'İkesŭm matakana kİmauats, ki kök'atos-

ix akotots'inissiau, ki spots'im otsis'kōpsinni akauūt'apixip:

30 Ki Nin'auā okku'i otap'stosinni akits-Inakoaie spots'im: ki ksōk'kum Istokōnai'tap-pix ak'otūmauyesiau, ki aks'Innoyēiau Nin'au okku'i spots'im istis'soksīs'tsikuīsts itsipsts'otosi, otūmap'sinni ki omūx'lk'kūnnašinni akopotō.

31 Ki ak'itūpskuyiuax otatsim'otokatatsix ak'soksik'kix, ki aumai'tūkkixk akitotomoi'piiauax, nīsso'o'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi:

32 Annok', Isksīnik parable omūx'inistsis; okūn'iksi otsa'kiūkkinistsi, ki otsui'o'pokassi, kitsksīnipuau nepū'yi itasts'tsiu;

33 Neto'i maks'Inmenoainiki annists'isk, Isksīnik, mōkaststsis, ito'to okh'sepīstanists.

34 Kitau'mūnistopuau am'oi o'tappiisnaii matakstapu'ats otsauomaisūpanis'tsiosau annists'isk.

35 Spots'im ki ksōk'kum ak'eitsīnikau, ki nitse'poawšists matak'eitsīnikau'ēstsau.

36 Annik' ksīstsiku'ik ki annik' itai'ksīstsi-kumiopik matsksīnīm'ats matap'pi, Spots'im Istso'tokatatsix matsksīnīm'axauaie, Nin'a nits'ksīnīmaie.

37 Noe otsiksīs'tsikumlsts manistsi'piēsts, netoi' ak'anisttsiēsts Nin'au okku'i oto'saie

38 Otsauomo'kōnaiokkeuasi ksōk'kum man-Istau'yipiau ki manīstai'sīmipiau, manīstok'-kemipiau manīsta'pikōttūkipiau, itūp'itsiu annik' ksīstsiku'ik, Noe otsit'sūppopīssi akh'iosatsis.

39 Ki matsksīnīm'axau otsauomo'kōnaiok-

keuasi ki itsau'inakuai'stutuaiau; netoi' ak'-
anistsiu N'in'au okku'i oto'saie.

40 Natsitappiix akotūmitau'piiau insim'-
man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stslk'i ak'-
skītau.

41 Natsitappiix akex' ak'itaiplk'iakiau; ni-
tuks'kūmi ak'otoau, ki stslk'i ak'skītau.

42 Ūn'nikaie mokōkik: kimats'ksīnipuau
annik' itai'ksīstsikumiopik kitsīn'aimoau ot-
ai'ak'itotopik.

43 Am'okā Isksīn'ik', Napioyis Istōkhsīn'-
auā otsksīnīm'opi annik' itai'ksīstsikumiopik
otai'akitotosi kōmos'iepi'siūā Is'taiūskskūm-
iuopi, Istai'saiepukītsetsīmopi oko'ai Istokit-
sīm'i mōkopokse'Isaie.

44 Ūn'nikaie ūk'aisūppuiap'istotosik; kit-
sit'sisauaitsitatopuai, N'in'au okku'i ak'itoto.

45 Tūkka' aumai'tūkki ap'otūkkiuā, ki mo-
kōk'i apotūkkiuā annōk' otsīn'aim otīnaiāts'-
okōk oko'ai Istsitappim'ix, mōk'okōmotoko-
tōsax otso'ōsīnoauēsts?

46 Atsīm'siu annōk ap'otūkkiuōk, otsīn'aim
oto'saie otak'okonokaie' netoi' it'ūn'istsis-
tutsimaie.

47 Kitau'mūn'istopuau, akokōnitainaiāts'iu-
aie otokōnai'nan'ists.

48 Ki annōk sauum'itapotūkkiuōk, mak o-
tots'an'issi u'skēttsipōppi ai'sūmsiu nitsīn'-
aim;

49 Ki makaumūtūpauaiak'iūssi ot'opokap-
otūkkimax, ki makopoks'oyimūssi ki mak'o-
poksīmimūssi ai'sīmix;

50 Annōk' ap'otūkkiuōk otsīn'aim ak'oto
annik' kustsiku'ik otsauomūsks'kūmosaie, ki

annik' itai'ksistsikumio pik otsau om ūs'ksn ni-
issi,

51 Ki akaiaketsin'iaie, ki aiakokotsiuaie
mök'itau pissaie otsitau'pipi ax ksistāpokōm-
otsitāppiansix: annim' ak'itsitsiu asain'sini
ki satse'kinani.

CHAPTER XXV.

SPOTS'IM Istsīn'naiisn ni ake tum'an Istsiau
ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'-
anakimatsuauēsts, ki itsux'iau mökota'tsem-
ōsau annök' ai'akokemiūök.

2 Ki nīs'itsix mokök'iau, ki nīs'itsix mat'-
tsapsiau.

3 Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tsīmiau ot'-
anakimatsuaurēsts, ki, mattotūkkiu'axau ok-
ke'anakīmatsis:

4 Ki mokök'ixk ipok'iotsīmiau otanakimat-
suauēsts okke'anakīmatsis, kos'ix itsūp'pitūk-
kiau.

5 Annök' ai'akokemiūök otai'sūmsi, ikōn-
ai'okano'piau ki ikōnai'okax.

6 Ki itūt'sikiikokoi ikum'iistutsip, sat'sik,
ak'okemiūā ai'puksipu; Sūksik' kökotatsem-
ōssuai.

7 Itūmokōnaipuau'iau am'ox ake'kuax, ki
ikōn'itaisūppasuyīnūkiau otanakimatsuauēsts.

8 Ki mat'tsapsix an'istsiaua x mokök'ix,
kok'īnan kitök'keanākīmatsuai; tūk'ka, nit-
an'akimatsīnanēsts ūk'aiitsīnikaiau.

9 Ki mokök'ix an'istsiaua x, Sa; mataka-
kauo'ats ksēstūn'un: Is'tapuk aumūts'kotūk-
kix kök'opumatto sui.

10 Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie okkem'sinni: ki ai'okip.

11 Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'ploxikinan.

12 Ki an'istsiuax, kitau'münistopuau kimats'ksinopuau ats.

13 Ün'nikaie mokök'ik', tük'ka, kimats'ksinipuauats annik'ksistsiku'ik ki annik'itai'ksistsikumiopik Nin'au okku'i otai'akitotopik.

14 Spots'im'istsin'naiisinni netum'an'istsiunin'au annök'pauo'ök, ki niniköt'siuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists.

15 Ki tuks'kai ikotsiu'aie nistsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kónai'tappix itanistokotsiu'ax man'et'okotsistutsipiau; ki itau'matto.

16 Annök' ikuyiu'ök nistsi'i itawk'pumaupix itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nistsisix itawk'pumaupix.

17 Ki netoi annök' ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix.

18 Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki a'ksasatomaie otsin'aim otsixkimim'iaie.

19 Otai'süm mosi, am'ox ap'otük kix otsin'aimoauai itoto'yiinai, ki ipokoks'tükimiuax.

20 Ki annök' ikuyiu'ök nistsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nistsisix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nistsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan'matsis'itsix.

21 Otsin'aim an'istsiu'aie, kitökhs'istututük-

ki, ōkhs'apotūkkiuā ki emūn'apotūkkiuā: kitse'mūnūssatsipiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'iēsts: Kitsīn'aim otse'tametūksīnīnī Istsi'pī'it.

22 Annōk' iku'yiuōk natokūm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokūmi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix.

23 Otsīn'aim an'Is[tsiuaie, kitōkhs'Is[utūkki, ōkhs'apotūkkiuā ki emūn'apotūkkiuā; kitse'mūnūssatsipiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'iēsts: Kitsīn'aim otse'tametūksīnīnī Istsi'pī'it.

24 Annōk' iku'yiu'ōk tuks'kūmi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksīno ksēsto'a kitse'īnai; kikūt'tomaisūppipumat[api kitai'pokiaki, ki kikūt'tomauanit'apixipi kitomoi'pitūkki;

25 Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksōk'kum kitsinanā itawk'pumaupi: Sat'sit, kītsinan.

26 Otsīn'aim an'Is[tsiuaie, kitsauum'apotūkkiuā ki kitsistap'apotūkkiuā, kitsksīnoki nitai'pokiaki nikūt'tomai'sūppipumat[api, ki nitomoi'pitūkki, nikūt'tomauanit'apixipi:

27 KumaukstauokotaiIsksīxau au'awtsoomūtskotūkkix nitsīx'kīmīmīx, ki nitsitotopi nōk'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix.

28 Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok'annōk iku'yiuōk ke'pix itawk'pumaupix.

29 Anniks'isk iku'yixk ak'okotai[au, ki otaksinan[oaiaiu akauo'i: ki annōk' itsau'oku-yiuōk ak'otomoau annik' ooko'ōsīnik.

30 Ki istsüp'satüpiksistsis ap'otükküä it-sau'okuyiuä ski'natsii: ak'itsstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

31 Otak'itotosi Nin'au okku'i ottsa'pina-sinni ipok om'össau otokönatsim'otokata-t-ix, ak'otümotokhitau piu otsistsapisso'pötsis:

32 Ki akokönipotamoipiaiau iköna'okau-aua: ki aiakanistaiaketaipiksistaiiau emük'-ikinaikuün manistai'aketaipiksistopiax emük'iklnax ki apomük'iklnax:

33 Ki akotüpiuax emük'iklnax onet'otsis ki ap'omük'iklnax otse'aksissauotsis.

34 Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nln'naissinni matsik'annik'kitapis-tutomokiiik, otsauomap'astutoossi ksök'kum.

35 Nitse'nots, ki kit'okokipuau aau'ösin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuau: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuau:

36 Nimatsistotospa, ki kitsis'totosatskoki-puau; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuau; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipu-au.

37 Moköm'otsitappix akotüm'anistsiauaie, Nin'a, tsanistsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitsis'sopinan? Ki kitse'naki, ki kitütako-pinan.

38 Tsanistsi'i kitsits'inopinan, kitsi'piitappiisi ki kito'tosinln? Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan?

39 Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito-taatosinan?

40 Ki omüx'ina ak'anistsiuax, kitau'mün-

Istopuau kanistitūpīstutsipuai tuks'kūma inūx'tsīma am'ox nīx'okoax, kitanīsts'istutomokīpuau.

41 Akotūm'anīstsiuax annīks'isk ote'aksīsa-
autsīs itau'pixk, is'tapuk emūtskax mōkseīn-
sau, ūksustsinasii is'tapuk, ek'aisepūtsīstoto-
moīiauax au'tutsokiūā ki oto'tokata tsix:

42 Tūk'ka, nitau'nots, ki kimatsīssok'īpu-
aua: nitse'naki, ki kimat'tutukkokīpuaua:

43 Nitsi'pitappi, ki kimat'otokīpuau: ni-
mats'istotospa, ki kimatsīstotosats'kokīpu-
aua: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiak-
iopi, ki kimat'sipīskotokīpuaua.

44 Osto'auai ak'otūmanīstsiīauaie, Nin'a
Tsanīstsi'i kitsīts'īnopīnan kitau'nots, ki kits-
e'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki
kitsitauplssi itai'okiakiopi kōkstaikawk'an-
īstotōsīnan?

45 Ai'akotūmanīstsiuax, kitau'mūnīstopu-
au kanīst'saiitūpīstutsipuai tuks'kūmā inūx-
tsīma amox, kimat'anīstsīstutomokīpuaua.

46 Ki am'oxi aksīstūpitappo'iau ūsk'sītau-
ksīstototspi: ki mokōm'otsitappix akittappo-
iau ūsk'sipaitappiisīnī.

CHAPTER XXVI.

KI itūnīstsiu, Jesus otaīksīste'poattosēsts
am'ōsts epo'awsīsts, itūn'īstsiuax otū-
ksīnīmatsax,

2 Kītsksīnīpuau aīsto'kūssi ksīstsi ku'īsts
ak'itstsiu passover, ki Nīn'au okku'i itau-
mūts'kau mōk'ītsīksīstoxōsi.

3 Omūk'atoiapiekuax, ki aīsnakix, ki ma-

tap'pix otsin'aimoauax itūmitūpau mooiau
sp'a'toiapieku ūn Caiaphas oko'aii.

4 Ki ai'sitsīpsattseiau mōk'anistokotsisīm-
miotoōsauaie Jesus, ki mōk'itsenitōsauaie.

5 Ki an'iau, pinits'tsīs oye'tani Itsiksis'tsi-
kui ōkskakūm Itsikīniau matap'pix.

6 Jesus otsitau'pissi Bethany, Simon leper
oko'ai otsitsīpsts'taupissi,

7 Ake'ua itoto'aie, ipa'tūkkiu alabaster a-
tūxak'sin puye' itsūp'patomaie, akai'ix kīmas-
iuaie, ki otau'yisaie itsita'suyīnīmaie oto-
kōn'iaie.

8 Ki otūksinīmats'ax otsinīs'saxaie, Istse'-
tūkkiax, ki an'iau mauk'etsinīkatopi?

9 Am'ok ipum'atopī Is'taiekekai'ix kīmas-
iuopī, kī kīm'atapsix Is'tauokotauopīaiaie.

10 Jesus otokh'tsīmsi, an'Itsīuax, kumauk'-
sauaiksīxinoauaisksīx ake'uā ōkh'siu nitap-
Istutu'yipi.

11 Ksēsto'au, kīmatapsix kitūsk'sauopok-
semokoaiau; ki nēsto'a kīmat'ūksauopoksem-
okīpuaua.

12 Am'ok puye' nostūm'i otsīta'suyīnīssi
itsīstuts'imaie mōk'Itsopuiapīstutuyīssi nōk-
itak'itsasi.

13 Kitau'mūnīstopuan am'oi ōkhs'itsīnik-
sīnni amianīstan'īstopī kōnūs'ksōk kumā, am'-
ok, am'o ake'uā otap'īstutsipi ak'ūtanīstoma-
aie, mōk'Itūksīnoōsi.

14 Na'tsikoputsix, tuks'kūmā, anīstau Judas
Iscariot, itappo omūk'atoiapiekuax,

15 Ki an'iu, tsanīstap'pi kitak'okokīpuaii,
ki nitakitūp'omutskau ksēsto'au? Ki nitsī'tu-
yīaiaie nīlp'pii ksīx'ix'kīmīx.

16 Ki annik' itot'apsatsim mök'itamütskös-aie.

17 Ke'tani küt'taikopütstsi, Istotom'iksís-tsíkui, ūksínImats'ax itoto'iau Jesus, ki an'-istsiauaie, Tse'a kit'stapa kök'sopuiapistutos-Inan kök'kltsoylsi passover?

18 Ki an'iu is'tapuk akap'ioyls, ki om'ümä nín'auümä an'istok', Nin'a, an'iu, nitsiksístsikum'i aststsi'u: koko'ai nitūs'ksínImatsax nitak'opoksoyimaiau passover.

19 Ki ūksínImats'ax manIstan'Isstopiax itan'isttutsími-ax; ki itso'poütsísttutsími-ax pass-over.

20 Ki otau'tükkusi, ipokitau'pimi-ax na'-tsikoputsix.

21 Ki otau'yí-sau, an'iu, kitau'mün'istopuau tüks'kümä ksěsto'au kltakaumüts'kauki.

22 Ki eks'kai'kikín'etükkiau, ki ikönau'-mütüpan'istsiauaie, Nin'a něsto'akats?

23 Ki an'iu, annök okít'sís nitopoksístapím-akemauok kos'i nitakaumüts'kauk.

24 Nin'au okku'i itan'ists'itappo nitsín'aw-pi: ak'itüpokapiu annök' nín'auök imüts'kai-uök Nin'au okku'i! Küt'taipokaiiuopi annök' nín'auök, is'taökh siuopi.

25 Judas anni'Isk itse'mütskaukisk, itüm'-an'istsiauaie, Nin'a něsto'akats? An'istsiauaie, kitan'i.

26 Ki otau'yí-sau Jesus ito'tsImaie ke'tani ki itatsím'isttutsímaie, ki itaumin'Imaie, ki ikotsiu'ax ūksínImats'ax, ki an'iu, Matsík', o-yik'; am'oi-^{auk} nostüm'i.

27 Ki mat'tuyiuaie kos'i ki^e thanks ikotük'-kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kōnai'sínattok;

28 Am'okauk nitsa'apün, mananists'etok-sinni itüp'itsiu itsai'kimskau akai'tappix ot-sauum'itsitappiisu auësts mök'sinlsësts.

29 Ki kitan'istopuau nimatakütsimattopa am'ok mñniokke sauom'o'pokitsipstsimattom-inaniki manls'si nin'a ots'lnnalissinni.

30 Ki otinik'sau 'natoi'lniksinni itüp'suxiau nitum'moyi Olives.

31 Jesus itüm'anistsiuax, nësto'a kitak'o-könüsskïmskükïpuau annok'ä koko'ikä: tük'-ka, sïn'aip, nitak'auaiakiau annök' üks'küm-iuök emük'ikïnax, ki ot'omükikïnauäsïnna isto'mükikïnax aküneto'iau.

32 Aiksistatsipuau'eniki kitakitüpotoma'-topuau Galilee.

33 Peter an'istsiuaië, iküm'okönüstsskïmskükïssau ksësto'a, nimat'akïstsskïmskükïpa.

34 Jesus an'istsiuaië, kitau'münisto, Annok'koko'ik otsauomit'awkkumsi nipuau'ä nioks'kai kitakani kimatsksïnok'ïpa.

35 Peter an'istsiuaië ökskakümopoks'enïop, nimat'akanipa kimatsksïnopa; neto'i ikön-au'anïiäx üksïnïmats'ax.

36 Jesus itümitüpopokomiäx Gethsemäne an'istop, ki an'istsiuax otüsksïnïmatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nökitüt'-tsïmoiikasi.

37 Ki mat'tuyiäx Peter, ki Zebedee otsïstok'ïokuyix, ki itaumütüpiikikïnetükki ki itau'mütüpeikapitsitau.

38 Itüm'anistsiuax nitsitüpiikikïnetukki e'lnsïnni: annom' stau'pik, ki ök'itüskskatükkiop.

39 Ki ,pa'tsiïstüpaatsiuax, ki isstokopi'u o-

stoksīs', ki itūt'tsīmoīkau ki an'iu, Nin'a, i-kūm'okotsitsīssi am'oi kos'a ūnnianistīs'tūp-ipotoōssi; nīnatakitsitan'ats, ksēsto'a kitak'itsitan.

40 Ki matskitoto'ax otūsksīnimats'ax, ki i-kon'oyiuax oto'kanīax, ki an'īstsiuaie Peter, Awx'ats? kīkūttaukotūskskūmmokipa tuks'-kai itai'ksīstīkumīopi?

41 Mokōk'etsīk kī a'tsīmoīkak, kōk staitsi-pīssuai Issaks'ksīnūksīnni; sta'aw itsitsi'ta-tomaie ki īx'isakuyi matsi'uats.

42 Ki mats'īstapu ki itūt'tsīmoīkau, ki an'iu, Nin'a, am'oi kos'a sauomot'aisīmmienī-kī sauomīs'tūpipotomokoēnīkī, kītak'itsi-tan.

43 Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'as-ax: tūk'ka Issoksīm'au oōps'puauax.

44 Ki itskītsiuax, ki mats'īstapu, ki nioks'-kai itūt'tsīmoīkau, ki netoi' au'aniu.

45 Itūm'itotoīax otūsksīnīmats'ax ki an'īstsiuax okak' annok, ki issīk'sīstīkok: sat'sīk aststsiu' itai'ksīstīkumīopīx, ki Nin'au okku'ī itūp'au mūtskau sauum'itsitappīx ot-su'auēsts.

46 Nīpuak', ōkittāppau'op: annōk' nītak-aumūts'kaukōk aststsiu'.

47 Ki otsa'kīai epuyīssi, Sat'sīk, Judas, na'tsīkoputsīx tuks'kūmā ito'to ki akai'tappīx i-pokom'īauaie inus'stoanīx kī sōksīs'tsīsts ipa'-tūkkīx, itototoīau omūk'atoīapiekuax kī ma-tap'pīx otīn'aimoauax.

48 Ki annōk' imūts'kaīuōkaie ikotsiu'ax apsto'sīnnī, ki an'iu, annōk' nītak'sīnnauskip-pauōk, an'nōk'kauk: mī'eenok.

49 Ki ikõn'itoto Jesus, ki aniu. Hail. Nim'a; ki itsin'nauskippinaie.

50 Ki Jesus an'istsiuaiie. Napi'ã, kumauk'sipuksipuksiks? Itũmitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie.

51 Ki sat'sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'kũma itsitũpikins'tsakinaie otsin'usstoan itsau'tuyiaie, ki sp'atoiapiekuũn tuks'kũmi otap'automok ot'auaiakiokaie, ki kõk'sinImaie okhtok'Isaie.

52 Jesus itũm'an'istsiuaiie, kitsin'usstoanã otsits'tsi pi Isttsi'is; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enitaiiau.

53 Kit'stapa nõkũttokotsitũp'atsĩmoiikani nin'ã, ki annok' nõk'okuyissi otsitsksIstsi kopsix legionix otatsim'otokatatsix?

54 Tsa akokototũmunIstsiIstutsipa natoisĩnaksĩsts, mõk'itũnIstsiIsi?

55 Neto'ik itai'ksĩstsi kumiopik Jesus an'istsiuax akai'tappix, kikũt'an'istsipuksipa'akipuaua kanist'sitappopuau kõmos'iepitsi annõk' pa'tũkkiuõk inus'stoax ki sõksis'tsiIsi, kõk'otoksui? Anis'tsiksĩstsi kuIsi kitopokau'pimopuau omũk'atoiapioyis kõkũksĩnImats'opuau ki kimatseen'okipuauã.

56 Ki am'ostsk ikõnaiIstutsipi mõks'enũpanIstosau prophetix osĩnak'suauẽsts. IkõnũksĩnImatsax itũm'skĩttsiaiu ki ai'tsimmutaiiau.

57 Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itũpĩp-iauaie Caiaphas, sp'atoiapiekuũn, itomoi'piawpiau ai'sĩnakix ki omũks'Imix nĩn'ax.

58 Ki Peter piaapũtsitũpa'tseuaie sp'atoiap-

iekutūn oko'ai, kiitsipim' ki ipokau'pimūnax
ap'otūk kiē mōkitokōnai'nisi.

59 Annok', omūk'atoi'apiekuax' ki omūks'-
ūnix nū'ax ki ikōnuu'kōkitsimāx; isttūp'iksī-
tapentūpanissūni ap'satsimūnu mōks'enitōsau-
nie Jesus;

60 Ki matokonim'axau; otsitō'tosax a-
kai'tappix aiksīstapentūpanix, matokonim'ax-
au. Sako'okhtsim ito'tolau na'tsitappiix ai'-
tapksīsenūpanix,

61 Ki an'iau, am'o nin'au au'iu nitokot'ot'
pūksūnip Ap'istotok'iuā otatoi'apiōyis ki nito-
kot'sokap'istutsip niōks'kai ksīstsiku'i.

62 Ki Sp'atoi'apiekuūn itsipuu', ki an'is-
tsiuaie, kitakstaie'puyipa? Tsa'istapiu'a am'-
ox kitse'nūpanipiau?

63 Ki Jesus inatsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'ap-
iekuūn mat'an'istsiuaie, kita'tauūnisto Ap'is-
totokiua ipai'tappiūā, kōk'aniksīnan ikūm'-
ūneniki Christ, Ap'istotokiūā okku'i.

64 Jesus an'istsiuaie, kitsemūniani; ki kit-
an'isto sako'okhtsim kitaks'inoauai'ini Nin'au
okku'i, otsitau'pīssi otūmap'sīnni Istset'otsīsi
ki umutsipuk'sīpusi Spots'im Istsisoksī'stiku-
ists.

65 Sp'atoi'apiekuūn itūmai'pinotsīmēsts
otsīstotos'ists ki an'iu, itūpepo'atomaie. Ap'is-
totokiūā; nitak'otsikipīnana stsik'ix e'ēnūp-
anix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksī'stapini-
kōttsimani.

66 Tsa kit'stapuuā? an'iau, mōks'e'insi.

67 Itūm'itaisokutūtūtsiuaie ostoksī'saie, ki
oto'auēsts itsītauaiak'iauaie; ki stsk'ix omi'-
tsīxikīnstspuuēsts itsītauaiak'iauaie,

68 Ki an'iau, ksęsto'a Christ e'ęn ępanik ın-an. Tękka' kętauaia k'io ka?

69 Annok' Peter sauauts'im itęu'piu, ęstokętsim'i pęstots'im: ki ake'ku ęn itoto'aie, ki an'iu, ksęsto'a kitopokom'au Jesuę Galilee ęstsitappim'i.

70 Ki paiot'an ęstsiuax matap'pix nimatsksęnoau'ats nimatsksęnipa kętan'ipi

71 Ki otsitęp'sęxsi kętsim'iapioyęs, stęk' i ake'ku ęn nan'bu yeuaie ki an'ęstsiuax anniks'isk matap'pix itau'pixk, an'o nin'au nokęt'opoksimiuaie Jesuę, Nazareth ęstsitappim'i.

72 Ki mata'to ęniu, ki an'iu, nimatsksęnoau'ats nin'au.

73 Ki otai'pęstęksisęmmosi anniks'isk itai'puyęk itoto'iauaie, ki an'ęstsiauaie Peter, E'męniu, ksęsto'akauk tuks'kęmę: kitse'poaw-sęsts kitse'ęn ępaniki.

74 Itęmau męt ępipako'sęnepuyiu, ki itaumęt ępętau'ęniu, nimats'ksęnoau'ats nin'au. Ki nipuau'ę sok ęt'okumiu.

75 Ki Pęter ęksęnim'aie Jesuę ote'poawsin-niaie, annik' itan ęstsiuaie, otsau omokh'kumsi nipuau'a: nioks'kai kitak'ani kimatsksęnok ępats. Ki itęx'iu, ki itsok'auasainiu.

CHAPTER XXVII.

OTAP'INÖKKUSI, kęnau'mękatoiapiekuax ki matap'pix otsęn'aimoauax itęp'okoki-tęmaiau Jesuę męks'ęnitęsauaie;

2 Ki otai'ęksipęstęsauaie, itęn ęstęppęp-iauaie, ki itęp'aumętskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk ninai'isk.

3 Judas, anni'isk otse'mütskaukisk, otsin-no'ösaie, otan'is'sax möks'e'insi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsipotuyiuax omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nln'ax niip'pix ksixix'k'imix,

4 Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mütskatop moköm'otsaapünni. Ki an'iau, Tsan'is-tappi nitokan'istappikipinan'a? Ksësto'a kitak'satsip.

5 Ki itsipsts'istüpapiksistsiuax ksixix'k'imix omük'atoiapiöyis, ki itsis'tapu, ki itsiko'-köpsiu.

6 Ki omük'atoiapiekuax mat'tuyiauax ksixix'k'imix, ki an'iau, matökhsiu'ats ök'itsüppitsösau atsim'isokaiis, tük'ka aa'pünni ipum'attomiau.

7 Ki itau'ökotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsin'simman, pie'tappix mok'itsösau.

8 Ün'nikaie itüsk'sunnistainiköttop a'apünni istin'simman.

9 Itümeēnūpan'istomaie annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax niip'pix ksixix'k'imix, umutopum'attopiaie annök' Israel itüniau ünni mökan'istsixk'imasi;

10 Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nan'istün'ik Ap'istotokiuā.

11 Ki Jesus paio'tsipuyimiuaie, nln'aii; ki nln'auā ai'süppoöttsesattsiaie, ki an'iu kiküt-am'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsiaie, kitan'i.

12 Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'inax ot-e'ēnūpan'istösauaie, matsepuyiu'ats.

13 Pilate itüm'an'istsiaie, kiküttaisauokhtoau'axau akauo'yi kitse'nūpaniko'ists?

14 Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auā eik'skaletūkku.

15 Annok' oye'tani nin'ana itūksaipotoyiaie tukskūm'i eēn'naii ot'statauāie matap'pix.

16 Annik', nannan'attsiau tuks'kūmi eēn'naii, Barabbas an'istau.

17 Ūn'nikaie otokōnau'moōsax, Pilate itūn-is'tsiuax, Tūkka' kit'statauā kōks'ipotomosuai? Tsōktau Barabbas, tsōktau Jesus, annōk'anistauōk Christ?

18 Tūk'ka isksinim'aie umutsiksissat'siuōsau, itaumūts'kau.

19 Otsitau'pissi okōk'itsimani istsi-o'pōt-sis, otokem'an itūpūt'okōttsiuaie ki an'is-tsiuaie, pinotokan'istappikit om'ā mokōm'otsitappiuā: tūk'ka akauo'iēsts ni'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annōk'ksistsiku'ik, osto'i itots'tsiēsts.

20 Ki omūk'atoiapiekuax ki omūx'inax eikakimattsiauax matap'pix mōk'aukōmōnistōsauāie Barabbas, ki Jesus mōks'eīnsaie.

21 Nin'auā an'istsiuax, Tūkka' na'tokūmīx kitstatauau'a kōks'ipotomoōssuai? An'iau Barabbas.

22 Pilate an'istsiuax Tsa nitakūnnistutoau'ats Jesus, anistauōk Christ. Ikōn'auanistsiuaie, ūnnianistauai'istais.

23 Ki nin'auā an'iu, kumauk'anistauaisks-iks? Tsanistapiu'āts otsauum'itsistutūksinī? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ūnnianistauai'istais.

24 Otsinls'si, otsau'otokanistappikissaie, ki otai'akitstsissi āsīpata'pii ito'tūkku okke', ki

itūs'tsīm miu otsipot'ai pu yimōsax matap'pix,
ki itūniu', nimat'ototoimoko'ā am'o mokōm'-
otsitappiuā otsa'a pūnni: ksēsto'auā sat'sīk.

25 Itūmokōnai' pu yiau matap'pix, otsa'a-
pūnni ūnnian īstots'tsīsaie nēstūn'an ki no'-
kosīnanix.

26 Itūmipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'-
ksīstīstsiplīsōsaie Jesus, emūts'kaiuaie ōksi-
ksīs'toxōsaie.

27 Nīnauā otseēnnakem'ix itūpīp'iauaie
Jesus itokōn'o'paupi, ki itokōnau moi'piiau e-
ēn'nakex.

28 Ki itsau'tomoyiauaie otsīstotos'īstsaie, ki
mawks'iso kōsīmi itsūps'kaiuaie.

29 Otai'amitsīnīssau ksīssiīstsummokōni,
itsīs'tsummokiauaie ki apai'i itstom'iauaie o-
net'otsīsaie: ki auanaukopīstuksīs'akōttsiauaie,
ki ai'ksīstapanīstsiauaie, ki an'iau, Hail,
Jews otsīn'aimoauai!

30 Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsīmiau ap-
ai'i ki otokōn'iaie itsitau'aiakiauaie.

31 Otai'ksīstsi ksīstapanīstūsauaie, asso'kōs-
īmi itsauts'imiauaie, ki otau'ūtsisokōsīmaie
itsūps'kaiuaie, ki itsīstapīp'iauaie mōk'auai-
istasauaie.

32 Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nīn'aii
Cyrene īstsitappim'i, otsīnikōsim Simon: īs-
skuopa'atsiauaie otauai'staksīn,

33 Ki otsito'tosau Golgotha an'īstop, itokīs-
asiīk, mūksikīn ūkoto kōnik,

34 Ikotsi'auaie moksīmatossaiiai' īstsi po-
ku'yi ki gall ipa'sokasuyīnīmiauaie: ki otūt'-
totsīsaie, mat'skaksīmatom'atsaie.

35 Ki itau'aiistaiiauaie, ki otsīstotos'īsts, ki

niaketotsipiests, itsi'kōtsotsiēsts: mōks'eēn-
ūpanīstosi annik' otan'ipik prophet, itai'aket-
otsipiests nitsīstotos'ists ki itsi'kōtsopnaaiua.

36 Ki ito'pīiau ki ūs'sūmmīiauaie annim';

37 Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i ksls'tap-
anīssīnni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsīn'aim-
oauai.

38 Na'tsitappix kōmos'iepitsix ipauai'istau-
ax tukskūm'i onet'otsīsi ki stsīk'i otse'aksīs-
sautsīs.

39 Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsītsīp-
sattsīauaie, ki auauūkia'pīxīau,

40 Ki an'iau ksēsto'a annōk' ipūxīn'īmōk
omūkatoi'apiōyīs, ki nioks'kai ksltsīkuīsts
it sīksīst'apīstutsīmōk, kōmotse'pīosit. Ikūm'-
ūmeniki Ap'istotokiūā okku'i īnīsa'atoat au-
ai'staksīn.

41 Neto'i omūk'atoiapiekuax netoi'nitai-
ksīstapanīstsīauaie, kiai'sīnakix ki omūx'īmīx
ipokaniau,

42 Kōmotse'pīuax stsīk'ix ki matokotsikōm-
otsepīosīu'ats. Ikūmūm'īssi Israel otsīn'aim,
ūnanīstsīn nīsa'atos auai'staksīn, ki nitakau-
mai'tauūnan.

43 Au'maituyīuaie Ap'istotoki'i: annok' ūn-
nianīstsīkōmotse'pīōsaie, maksīnan'attūsaie:
tūk'ka itūniū', nēsto'akauk Ap'istotokiūā ok-
ku'i.

44 Kōmos'iepitsix ipok'auaīstapīxk neto'-
yīstsk nok'ūtsītūp'apīxīmīauēsts okhpe'kīsts.

45 Nau'yi itai'ksīstsīkūmiopi konūs'ksōk-
kumā itūp'skinatsīu piksu'yi itaīksīstsīkūmi-
opi.

46 Ki otsīpik'susi itai'ksīstsīkūmiopi, Jesus

aisokse'puyiu, ki itūnī'u, Eli, Eli, lama sabachthani? annik' ito'kīsasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skīkīks?

47 Stsīk'ix itai'puyīxk, otokh'tsīmsau', an'iau, Am'o *nīnau* nan'nikōttsiuaie Elias.

48 Ki tuks'kūmā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksīppuyīnip, ki ito'kīmiuaie Istsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie mōksīmat-tosai'ai'i.

49 Stsīk'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmīpuksipusi mōksīkōmotsē'pīsaie.

50 Jesus ota'atsoksepuyīssi, itaumūts'kaiuaie Sta'aw.

51 Ki Sat'sit, omūk'atoiapioyīs itsi'koksok'iakiopi ai'aketsīnikau, spots'im itots'ipīnikau; ki ksōk'kumā itsi'papuyiu, ki ok'otokskuīsts ai'aketopiiau;

52 Ki aken'īmanists kau'ōpiiau; ki atsīm'six anniks'isk ai'okaxk akaiēm ostūm'oauēsts itsipua'ax,

53 Ki ota'atsipuausi *Jesus*, itsux'iau aken'īmanists, ki itūp'ipimiau atsīm'akap'ioyīs, ki otsīnok'oiiau akai'tappiix.

54 Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk, otopokūs'satūkkīmaxk *Jesus*, otsīnno'ōsau ksōk'kumi otsi'papuyīsi, ki otsīnīs'sau annists'isk Istutsip'īstsk, eks'kaikopumiau, ki an'iau am'o emūn'īūmiu Ap'istotokiūā okku'i.

55 Kī akai'tappix akex' pie'tsi itūs'sūmmīauaie, anniks'isk itotopokiūo'īīxk *Jesus* Galilee, ki apotomoyīīxkaie:

56 Ki ipokom'iaua *Mary Magdalene*, ki *Mary*, *James* ki *Joses* oksīs'toauai, ki *Zebedee* okku'ix oksīs'toauai.

57 Otau'tökkussi, akotsin'auä Arimathæa
istsitappim'i an'istau Joseph, ito'to, tuks'küma
Jesus otüsksin'imats'aie:

58 Itappo' Pilate, ki iköm'ön istomaie Jesus
ostüm'iaie. Pilate itümün'iu mökaumütska-
tosaie mostüm'i.

59 Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'-
mon'imaie ksix'istokh'aip'isti,

60 Ki itsipststotomaie otauüt'sinani aken'i-
man, maniu'aie, annik' itatün'ipik ok'otok-
skui: ki omük'okotoki itüp'auapimiuaie a-
ken'imani istokitsim'i, ki itsistapu.

61 Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, ito-
tau'piauaie aken'imani.

62 Ki annik' ksistsiku'ik otökhs'ap'istutos-
au, mat'apinökkusi, omük'atoiapiekuax ki
Pharisees ikönitoto'iauaie Pilate,

63 Ki an'iau, Nin'a, nitüsksksinip'nan om'ä
ai'p'istsiksistutükkiuä otan'ipi, otsakiai tap'-
piisi, nioks'kai ksistsiku'i nitak'aatsipuu.

64 Anit' ökhs'istutsissi aken'imani nioks'-
kai ksistsiku'ists, otüs'ksin'imatsax mökstai'-
sepiotosax, mökstai'kömosa'lsax, mökstai'an-
istosauax matap'pix, ük'aipuu: ki sako'i-
patsistutüksini aks'istüpskistop matom'i-
patsistutüksini.

65 Pilate an'istsiuax mattok'au eän'akex;
is'tapuk, mi'istutsik.

66 Ki itappo'iau, ki mi'istutsimiau ake'ni-
man, isksküm'iauaie ok'otoksökh'sep'istan, ki
istsi'iauaie eän'akex.

CHAPTER XXVIII.

ISSİK'SİSTSIKUYII ksİstsiku'i otai'ksiuos-
 aie, otaumİtİpapİnİk'kusaie İssİK'atoİksİs-
 tsikui, Mary Magdalene ki stsİK'i Mary itoto'-
 iau mİks'İniİsau ake'nimani.

2 Ki, sat'sİt, ksİk'kumİ ai'papuyiu: tİk'ka
 Ap'İstotokiua oto'tokatatsİs spots'im itsİnnİs-
 so'İİnai, ki ito'to ki matskoap'imiuaie ok'o-
 toksokh'sepİstan ki itop'aiuaie.

3 Ostoksİs'si netoinitai'natsiuaie popos'İsts,
 ki kaiİksİstotosiu neto'i kon'skui:

4 Ki İsk'skatİkkix stun'noyiauaie, ki ai'pa-
 puyeau netoİ'nitsiiau enix'.

5 Ki oto'tokatatsİs an'İtsiuax a kex', pini-
 ko'puk; nits'ksİnip kitap'İssİmmauau Jesus
 annİk' kail's'toksauİk.

6 Matsİnakuaiİm'ats: tİk'ka, İk'aipuau ot-
 an'ipi. Puk'sipuk, sat'sİk otsit'sipi Nİn'İ.

7 Ki kİpi'tappoak, ki an'İstok'ax otİs'ksİn-
 İmatsax otse'İnsİnni İkaipua'atomaie; ki, sat'-
 sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kit-
 ak'itsİnnoauau: sat'sİk, kikau'an'İstopuau.

8 Ki itsikİp'İstİpaaatomiauaie ake'niman
 ai'kopumau, ki eks'kaetame tİk'kiau; ki
 auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otİs'ksİnİm-
 atsaxaie otse'poawsİniaie.

9 Ki otsitappo'sauax mİkİtsİnnikoİsauax
 otİs'ksİnİmatsaxaie, sİm'mİs, Jesus ito'tatsem-
 iuax ki an'İtsiuax All hail! Ki ito'toiauaie
 ki eİn'İmiauaie okİt'sİstsae, ki ita'tsİmmİm-
 miauaie.

10 Jesus itİm'itİn'İtsiuax, Pinikopuk;

mīs'tapuk, an'istok'au nīx'okoax mōk'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsīnokiau.

11 Annok' otsa'kiaitapposau, sūm'mīs, stsīk'ix ūsk'skatūkii itoto'iau akap'ioyīs, ki aitsīn'nikoyiauax omūk'atoiapiekuax nitap'ii.

12 Kiotokōnau'moūsau ki omūx'īnax otokōnai'puyīsau, ikotsi'auax eēn'akex akaiēm'i itawk'pumau pīx,

13 Ki an'istsiauax, ūnnik' otūs'ksīmīmatsax nītsa'kiaiokasīnan, sepioto'iax ki itsikōmos'at tsiauaie.

14 Ki nīn'a okhtsīs'saie, nitaksemūnan ki kitakitsikōmotse'piopīnan.

15 Mat'toyiauax itawk'pumau pīx, ki otsksīnīmatseipuauiāx na'tutsīmīau ki annik'anīssīn'nik Jews sa'kiauan'istomiax.

16 Nītsi'koputsiax otūs'ksīnīmatsax itapo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'īstopi.

17 Ki otsīnno'ōsauāie itatsīn'mīmīauāie: ki stsīk'ix sai'etūkkiax.

18 Ki Jesus ito'toax ki aī'sītsīpsattsīuax, ki an'istsīuax, kōnau'tūmapsīnī spots'im ki ksōk'kum nit'okoko.

19 Ūn'nikaie, īs'tapuk, īsksnīmats'okau kōnau'mian'istsītappīi, ūs'tapīnokau nīnikōt'tokēsts otsīn'īkōsīmēsts kīn'un, ki okku'i, ki atsīm'istaaw:

20 Isksnīmats'okau mōk'satsīsauēsts kīt-an'īstopuauests; ki sat'sit, kitūsks'opok semopuaan'ītsīksīs'tsīku īsts aīksīuo'sī ksōk'kum.